Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...1921 оной ...н 21-hээ гарана | № 51 (15674) | 1981 оной мартын 1, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

Информационно МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд фев...н 27-до Москвада, Кремлиин Съезднүүдэй ордон ...р хүдэлмэрөө үргэлжэлүүлбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ...вско горкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр В. В. ГРИ...Н үглөөнэй заседани дээрэ түрүүлэгшээр hуугаа.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр ...А. ТИХОНОВ, съездын делегадуудай ба айлшадай ...hөө халуунаар угтагдан, «1981—1985 онуудта, 1990 ...хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна ...жэлтын гол шэглэлнүүд» гэhэн элидхэл хэбэ.

...д: КПСС-эй Московско обкомой нэгэдэхи секретарь ...И. КОНОТОП, КПСС-эй Кемеровскэ обкомой нэгэдэ... секретарь Л. А. ГОРШКОВ, Украиныг ССР-эй Ми...стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. П. ЛЯШКО, СССР-... автомобильна промышленностиин министр В. Н. ПО...КОВ гэгшэд нүхэр Н. А. Тихоновэй элидхэл тушаа үгэ ...бэ.

...Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Луис ...РВАЛАН, Германиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ ...РБЕРТ МИС, Йеменэй Социалис партиин Централь... Комитедэй Генеральна секретарь, Йеменэй Арадай ...кратическа Республикын Арадай Верховно Соведэй ...идиумэй Түрүүлэгшэ, премьер-министр. Али Насер ...ХАММЕД, делегадуудай ба айлшадай зүгhөө халуунаар ...дан, съездые амаршалба.

***

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-... секретарь нүхэр М. С. ГОРБАЧЕВ КПСС-эй XXVI ...дын февралиин 27-ной үдэшын заседани дээрэ түрүү...шээр hууба.

«1981—1985 онуудта, 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-... Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэл...» гэhэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлөө. Нү...: Калининска трикотажна үйлэдбэриин нэгэдэлэй ...ктор Л. И. ТИХОМИРОВА, Казахай ССР-эй Ми...стрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Б. А. АШИМОВ, Орен...ска областиин КПСС-эй Сорочинско райкомой нэгэдэхи ...тарь А. П. ОСОКИНА, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. И. ...БАЕВ гэгшэд үгэ хэлэбэ.

«1981—1985 онуудта, 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-... Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэл...» тухай КПСС-эй ЦК-гай проектдэ оруулхаар дурад...hан заhабаринууд ба нэмэлтэнүүдые хаража үзэхэ, ...асуудалаар баталагдан абтаха тогтоолой проект бэл... комиссиие съезд hунгаа.

Совет залуушуулай түлөөлэгшэд ба эдир ленинецүүд ...дуудай, айлшадай альга ташалга доро залда оро...бэ. Комсомолшууд болон пионернүүд Советскэ Сою... Коммунис партиин XXVI съездэ үнэн зүрхэнэй ...алгын үгэнүүдтэйгээр хандаад, Ленинскэ комсо... рапортые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ...Л. И. Брежневтэ барюулба.

...дууд: Грециин Коммунис партиин Центральна Ко...дэй Генеральна секретарь ХАРИЛАОС ФЛОРАКИС, ... Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генераль... секретариин орлогшо АБДАЛЛА аль-АХМАР, ...ляндиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ ААРНЕ ...РИНЕН, ФРЕЛИМО партиин ЦК-гай Саг үргэлжын ...тическэ комитедэй гэшүүн, Центральна Комитедэй ...тарь МАРСЕЛИНУ ДУШ САНТУШ гэгшэд деле...дуудай, айлшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, съездые ...шалаа.

...СС-эй XXVI СЪЕЗДЫН ПРЕСС-ЦЕНТРТЭ

...тугалиин Коммунис пар... Генеральна секретарь А. ... КПСС-эй XXVI съездын ...-центртэ февралиин 27-... хэлэбэ. ПКП-гэй деле... совет коммунистнүү... съездэ хабаадажа байhан ... Португалиин Компарти ... КПСС хоёрой хоорондохи ... аха дүүгэй хани ха... ...най ба хани барисаанай ... мүн гээд тэрэ тэмдэг... хүтэлбэриин гэшүүн, Никарагуагай Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ К. Нуньес үгэ хэлэбэ.

Никарагуан арадай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалайнгаа түлөө хэhэн тэмсэл тухай хөөрөөд, К. Нуньес орон доторхи мүнөө үеын эрхэ байдал дээрэ тодорхойгоор тогтобо.

Бидэндэ, Никарагуагай революциин түлөөлэгшэдтэ, КПСС-эй съездын хүдэлмэридэ хабаадаха гээшэ гүн ехэ удха шанартай гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

* * *

... үдэр пресс-центртэ суг... журналистнуудай урда ...льно-сүлөөрэлгын Сан... фронтын национальна

(ТАСС).

АГУУ ЛЕНИНЭЙ ТУГ ДОРО

Коммунис партиин XXVI съездын документнүүд бүгэдэ арадай олон жэлэй зохёон байгуулгын программа болохо байна. Партиина үндэр трибуна дээрэhээ үгэ хэлэhэн делегадуудай мэдэрhэнэй ёhоор, энэ съезд бидэнэй агуу ехэ уг зорилго — коммунизм тээшэ дабшаха шухала шэнэ шата болохо. Партиин хэрэгэй, арадай хэрэгэй амжалтануудые туйлаха байhандань бата этигэл найдабари эндэ хэлэгдэhэн үгэнүүд дотор элирхэйлэгдэнэ. Имэ түгэс этигэл найдабари — манай түсэбүүдэй дүүргэгдэжэ шадагдаха байhанай, партиин зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө харюусалгын ехэ мэдэрэлтэй байhанай үрэ болоно.

Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуурине саашадань бэхижүүлхын тула, коммунис байгуулалтын асари ехэ программа дүүргэхын тула бүхы хүсэеэ, бүхы нөөсэ арга боломжонуудаа элсүүлхэ гэжэ совет хүнүүдэй эрмэлзэдэг байhые делегадууд тодорхой баримтануудаар элирхэйлнэ. 17 миллион совет коммунистнүүдай отрядай түлөөлэгшэд туйлалтынгаа дүнгүүдые шэнжэлхэ зуураа, ороной ерээдүйн хэрэгүүд тухай тон ехэ урма зоригжолтойгоор бодомжолно, өөhэдынгөө ажал ябуулгые эрилтэ ехэтэйгээр сэгнэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. В. Гришинэй** хүтэлбэри доро үнгэрhэн үглөөнэй заседани дээрэ съездын зүблэхэ зүйлэй удаадахи асуудалые делегадууд хаража захалба.

«1981 — 1985 онуудта, 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» гэhэн элидхэл хэхынь тула СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Н. А. Тихоновтэ** үгын үгтэхэдэнь, съездын делегадууд болон айлшад халуунаар угтаа.

Нүхэр Н. А. Тихоновэй элидхэл тон анхаралтайгаар шагнагдаhан, оло дахин удаан альга ташалгануудаар угтагдаhан байна.

Удаа тээнь элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ эхилбэ. КПСС-эй Московско обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **В. И. Конотоп** түрүүлэн үгэ хэлээ. Хүдөө ажахын, экономикын талаар, областиин ажалшадай туйлаhан амжалтанууд тухай хөөрөөд, хамтын секторые, хубиин туhалбариин ажахые саашадань хүгжөөхэ нөөсэ арга боломжонуудай бии байhан тухай тэмдэглэбэ. Эрдэм, техникын дэбжэлтэ түргэдхэхэ, үйлэдбэритэй эрдэм, наукын холбоо барисаае бэхижүүлхэ хүдэлмэри тааралдуулан хүдэлхэ соведые олониитын хүсөөр — партиин обкомой үүсхэлээр тогтообол, областиин экономикые бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөлгэдэ туhа хүргэхэ hэн гэбэ.

КПСС-эй Кемеровскэ обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **Л. А. Горшков** үгэ хэлэхэдээ, областиин предприятинууд ба барилгануудта түлишын ба элшэ хүсэнэй нөөсэ арьбалха талаар КПСС-эй Кемеровскэ обкомой ябуулдаг эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие хараhан КПСС-эй ЦК-гай тогтоол дүүргэхын тула областиин коммунистнууд, бүхы ажалшад тон ехэ эдэбхи хэшээлтэй, эршэ зоригтойгоор хүдэлмэрилнэ гэжэ тусхайлан тэмдэглээ.

Украиныг ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр **А. П. Ляшко** республикын нүүрhэнэй ба металлургическа промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй шиидхэхэ зорилгонууд дээрэ тогтоо. Хуушарhан, элэжэ муудаhан түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэдэ, ажалай бүтээсэ хорохоhоо гадна, заhабари хэхын тула ехэ мүнгэн гаргашалагдаха болоно. Тиимэhээ, үгэ хэлэгшын hанамжын ёhоор, предприятинуудые түүхэй эдээр, материалнуудаар хангахын хажуугаар, үйлэдбэриин гол фондонуудые удаа дараалан шэнэлхээр хараалха шухала байна.

Автомобильна промышленностиин министр нүхэр **В. Н. Поляков** эрдэм, техникын дэбжэлтэ түргэдхэхэ асуудалнууд дээрэ тодорхойгоор тогтон хэлээ. Машина бүтээлгын энэ hалбариие саашадань комплексно гуримаар шэнэдхэн хубилгаха, бүтээгдэн гаргагдадаг зарим машинанууд ба түхеэрэлгэнүүдтэ металлай, элшэ хүсэнэй үшөөл ехээр хэрэглэгдэдэг, тэдэнэй техническэ хэм хэмжээнэй удаанаар дээшэлжэ байhан гэхэ мэтэ дутуу дунданууд наяад онуудта зайсуулагдаха болоно.

hүүлэй жэлнүүдтэ шэнэ заводуудай баригдахын хажуугаар, автомобильна промышленностьда ашаглагдажа байгаа предприятинууд үндэhөөрөө hэльбэгдэн шэнэдхэгдэhэн байна.

Дизельнэ автопоезднуудые хэрэглэдэг болохо хараа бодол нөөсэ арга боломжонуудые олгоно гэжэ министр тэмдэглэбэ. Эдэ арга боломжонуудые түсэблэлгын зургаануд хүсэд бүрин харада абаха зэргэтэй. Бензинэй оронда шахагдамал газ автомобильнуудта ехээр хэрэглэдэг болохо тухай асуудал дары шиидхэхэ шухала.

Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретарь нүхэр **Л. Корвалан**, Германиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ нүхэр **Г. Мис**, Йеменэй Социалис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, НДРЙ-гэй Арадай Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ премьер-министр нүхэр **Али Насер Мухаммед** сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан съездые амаршалба.

Үдэшын заседани дээрэ нүхэр Н. А. Тихоновэй элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлhэн, хилын саанаhаа ерэhэн айлшад съездые амаршалhан байна.

Үдэшын заседани дээрэ түрүүлэгшээр hууhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **М. С. Горбачев** Калининска трикотажна үйлэдбэриин нэгэдэлэй директор нүхэр **Л. И. Тихомировада** үгэ үгэбэ. Ажахы эрхилэлгын онол аргануудые улам нарижуулан hайжаруулбал, үйлэдбэри хүтэлбэрилгын хэрэг hайжаруулбал, hалбариин саашанхи хүгжэлтэ туйлаха асари ехэ арга боломжонуудай бии байhые өөрынгөө предприятиин жэшээ дээрэ тэрэ элирхэйлэн харуулаа. Нимэ нэгэдэл тогтоогдоходоо, мэргэжэлтэдэй хүсэ хамтадхаха, техническэ нэгэ янзын политика бэелүүлхэ, фабрикануудые тусхай мэргэжэлтэй болгохо ба техникыень шэнэлхэ арга боломжо олгоо. Энээнhээ уламжалан, хүдэлмэришэдэй тоое үсөөрүүлээд, бүтээн гаргалаг продукциингаа хэмжээе хоёр дахинhаа ехээр нэмээхэ, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлхэ аргатай болообди. Нэгэдэлэй коммунистнууд коллективэй амжалтануудые туйлалгада ехэ үүргэ дүүргэhэн байна гэжэ делегат тэмдэглэбэ.

Казахай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Б. А. Ашимов** республикынгаа хүгжэлтын хараа түсэбүүдые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, промышленна продукци үйлэдбэрилгээ 22—25 процентээр ехэ болгохоор хараалнабди гэбэ. Түлишын-экономическа бааза бэхижүүлхэ, хара ба үнгэтэ металлурги, хүдөө ажахын машина бүтээлгэ, химическэ ба нефтехимическэ, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөхэ хэрэгтэ Казахстанай дүүргэдэг үүргэ бүри ехэ болохо. Манай республика урдынхидаал адляар, Советскэ Союзай ороонhо тарянанай ба мал ажалай ехэ баазань байха.

Нөөсэ арга болмжонуудые бүри ехэ ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхэ тухай тогтон хэлэхэдээ, Баруун Казахстанай районуудай нефть ба газ шэнжэлэн бэдэрэлгын хэрэг үргэдхэхэ, ашагта малтамалнуудые комплексноор хэрэглэлгэдэ бүри ехэ анхарал хандуулха шухала гэжэ делегат тэмдэглэнэ.

Бүхы ажахынуудта үйлэдбэри эмхидхэлгын эрхим дүй дүршэлэй, ажалай түрүү онол аргануудай эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэхын тула партиин райком саг үргэлжэ оролдолго, хүсэлэлгэ гаргана,—гэжэ Оренбургска областиин КПСС-эй Сорочинско райкомой нэгэдэхи секретарь **А. П. Осокина** тусхайлан тэмдэглэбэ. Ипатовска онол арга hүүлэй жэлнүүдтэ ургаса хуряалгын үеэр үргэнөөр хэрэглэгдэhэн байна. Тиигэhэнэй ашаар ажалай бүтээсэ нэгэ хахад дахин дээшэлээ, хуряалгын хүдэлмэриин болзор нилээд хороогдоо, шанарынь hайжараа.

ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ нүхэр **А. И. Шибаев** үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэлэй тобшололнууд болон заабаринуудые партиин экономическа стратегиие, арад зоной байдал улам hайжаруулха гэhэн ленинскэ хараа бодолые совет профсоюзууд нэгэ hаналтайгаар дэмжэнэ.

Профсоюзна хүдэлмэриин дутуу дунданууд тушаа делегат тодорхойгоор тогтон хэлээ. Үргэн ехэ эрхэнүүдээ хэрэглэлгын талаар үүсхэл үшөөл дутамагаар гаргана гэжэ тэмдэглэбэ.

Удаа тээнь «1981—1985 онуудта, 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» тухай, Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездын үзэмжэдэ табигдаhан КПСС-эй ЦК-гай проектдэ оруулагдаха заhабаринууд ба нэмэлтэнүүдые хаража үзэхэ, энэ асуудалаар съездын баталан абаха тогтоолой проект бэлдэхэ комиссиие делегадууд бүгэдын дуугаар hунгаба.

Совет залуушуулай түлөөлэгшэд съездын делегадууд болон айлшадые амаршалхаяа ерээ. «Арбадахи табан жэлдэ—габшагай түгэсхэл!», «КПСС-эй XXVI съездэ — эрхим угтамжа!» гэhэн комсомольско хэрэгүүдэй бүхэсоюзна эстафетын илагшадые, пионернүүд болон октябрятануудые сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаба. Ленинскэ комсомолой рапорт КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ баярай оршон байдалда барюулагдаа. Советскэ Союзай Коммунис партида үнэн байхабди гэhэн ороной эдиршүүлэй шахаа тангариг Кремлиин Съезднүүдэй ордон дотор хаа хинан дуулдаба.

Грециин Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр **Х. Флоракис**, Сириин Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин Генеральна секретариин орлогшо нүхэр **Абдалла аль-Ахмар**, Финляндиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ нүхэр **А. Сааринен**, ФЛЕРИМО (Мозамбик) партиин ЦК-гай Саг үргэлжын Политическэ комитедэй гэшүүн, ЦК-гай секретарь нүхэр **М. Душ Сантуш** гэгшэд сугларагшадай зүгhөө халуунаар угтагдан, съездые амаршалба.

КПСС-эй XXVI съезд февралиин 28-да хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлбэ.

(ТАСС).

Л. И. БРЕЖНЕВ МЕНГИСТУ ХАЙЛЕ МАРИАМТАЙ УУЛЗАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съездын айлшан боложо Москва ерэhэн, Эфиопиин Ажалшадай парти эмхидхэхэ комиссиин (КОПТЭ) Түрүүлэгшэ, Социалис Эфиопиин Сэрэгэй саг зуурын захиргаанай Соведэй (ВВАС) Түрүүлэгшэ Менгисту Хайле Мариамтай февралиин 26-да уулзаа.

Съездэ КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэл, тэрэнэй үнгэржэ байгаа зохид оршон байдал намайе ехээр hонирхуулба гэжэ Менгисту Хайле Мариам хани халуун, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнэй үедэ хэлээ. Амгалан байдал бэхижүүлхын, шахардуу байдалай hуларалгые улам гүнзэгырүүлхын түлөө, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэеэ болихын түлөө тэмсэл мүнөө дэлхэйн бүхы арадуудай, бүхы гүрэнүүдэй хэрэг болоно гэжэ батаар этигэнхэй байhанаа нүхэр Л. И. Брежнев, Менгисту Хайле Мариам элирхэйлбэ.

Советскэ Союзай, Социалис Эфиопиин хоорондын, КПСС-эй ба КОПТЭ-гэй хоорондын харилсаа холбооной байдалаар хоёр талын сэдьхэлээ ханахай байhаниинь элирхэйлэгдээ.

Менгисту Хайле Мариам бүгэдэ ниитын амгалан тайбан байдалай, Советскэ Союзай арадуудай зол жаргалтай байхын тула, хүгжэн мандалгын аша туhада амжалта туйлаха, үрэ түгэсөөр ажаллахыень съездын делегадуудта, бүхы совет коммунистнуудта хүсэбэ.

Л. И. Брежнев КПСС-эй XXVI съездын хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэhэнэйнь түлөө Менгисту Хайле Мариамда баясхалан хүргөөд, национально-демократическа революциин программаар тодорхойлогдоhон зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ шэнэ амжалта Ажалшадай парти эмхидхэхэ комиссиин хүтэлбэри доро Социалис Эфиопиин арадай туйлаха байhандань этигэжэ байhанаа элирхэйлбэ.

КРЕМЛЬДЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежнев, КПСС-эй XXVI съездэ хабаадахаар МПЛА-гай — Ажалай партиин делегациие толгойлжо СССР-тэ ерэhэн, МПЛА-гай — Ажалай партиин Түрүүлэгшэ, Анголын Арадай Республикын Президент Жозе Эдуарду Душ Сантуштай февралиин 26-да Кремльдэ уулзаа.

Л. И. Брежнев Жозе Эдуарду Душ Сантушые үнэн зүрхэнhөө амаршалба. Советскэ Союзай ба Анголын Арадай Республикын хоорондохи, КПСС-эй ба МПЛА-гай — Ажалай партиин хоорондохи хани ёhоной нягта харилсаанай амжалтатайгаар бэхижэжэ байhые тэмдэглээд, Анголын Арадай Республикатай хани барисаанай, hаналаа нэгэдэлгын ленинскэ политикаяа СССР урда мэтээр бата шууд баримталан бэелүүлхэ байха гэжэ мэдүүлээ.

МПЛА — Ажалай парти КПСС-эй XXVI съездые уласхоорондын тон ехэ удха шанартай ябуулга гэжэ тоолоно. Коммунис байгуулалтын хэрэгтэ совет арадай туйлаhан илалта амжалтанууд, Соведүүдэй оронии саашадань хүгжөөхын тула съездын хараалжа байгаа аласай асари ехэ зорилгонууд империализмда эсэргүү, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн hаруул hайхан байдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдые зоригжуулна гэжэ Жозе Эдуарду Душ Сантуш хэлэбэ.

Эб найрамдалай, шахардуу байдал hулаарuулгын аша туhада совет-анголын харилсаа холбооё улам үргэдхэхэ гэжэ хоёр талын эрмэлзэдэгынь лаблагдан баталагдаа, уласхоорондын оршон байдал hүжэрөөн дэбэргэхые империалистнуудай журөөдэжэ байhантай дашарамдуулан hанаата болодогынь элирхэйлэгдээ. Африкын урда зүгтэхи байдал тухай асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа зүбшэлhэн, колониализмда, расизм ба апартеидтэ эсэргүү Намибиин ба Урда Африкын арадуудай үнэн зүб, сүлөөрэлгын тэмсэлые КПСС-эй, МПЛА — Ажалай партиин хододоо дэмжэдэг тухай мэдүүлэгдээ.

Уулзалга хани халуун, нүхэд ёhоной оршон байдалда үнгэрбэ.

Л. И. БРЕЖНЕВ Б. КАРМАЛЬТАЙ ХӨӨРЭЛДЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. И. Брежнев Афганистанай Арадай-демократическа партиин (НДПА) ЦК-гай Генеральна секретарь, Афганистанай Демократическа Республикын Революционно Соведэй Түрүүлэгшэ ба Премьер-Министр Б. Кармальтай февралиин 27-до Кремльдэ хөөрэлдэбэ. Хөөрэлдөөндэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев хабаадаа.

Совет-афган түгэс харилсаа холбооё гүнзэгырүүлгын, КПСС-эй ба НДПА-гай хоорондын холбоо барисаае саашадань хүгжөөлгын асуудалнууд хани халуун, аха дүү ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Хоёр партиин хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын зарим асуудалнуудаар hанал бодолнуудаа андалдаа. Афганистанай революцида эсэргүү шэглүүлэгдэн үргэлжэлүүлэгдэжэ байгаа империалис, ээрхэн зонхилхы хүсэнүүдэй, хархис этэгээдүүдэй харата ябуулгануудые хоёр хүтэлбэрилэгшэд эрид шууд буруушаагаад, Афганистанай бэеэ дааhан, бүрин сүлөөтэ байдалые хамгаалхаар шиидэнхэй байhанаа элирхэйлбэ.

ДРА-гай правительствын 1980 оной майн 14-нэй мэдүүлгэ, Совет-афган 1980 оной октябриин 16-най хамтын мэдүүлгэ дотор дурдагдаhан гол ёhонуудые үндэhэ болгон, Афганистанда хабаатай асуудалнуудые политическэ гуримаар шиидхэн заhаруулгада туhа хүргэхэ гэжэ эрмэлзэдэг байhаниинь тусхайлан тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэhэн элидхэл дотор найруулагдаhан, арадуудай амгалан тайбан, аюулгүй байдал бэхижүүлхэ тухай дурадхалнуудые бүрин зүбшөөжэ байhанаа нүхэр Б. Кармаль НДПА-гай үмэнhөө элирхэйлбэ.

...981—1985 ОНУУДТА, МҮН 1990 ОН ХҮРЭТЭРХИ ҮЕДЭ СССР-эй ...КОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД

1981 оной февралиин 27-до СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. ТИХОНОВЭЙ хэhэн элидхэл

...эд делегадууд!

...етскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съездын ...эри зохёохы, бүтэмжэ...йн ба нягта жагсаалай ... байдалда үнгэржэ бай... КПСС-эй ЦК-гай Гене... секретарь нүхэр Лео...льич Брежневэй хэhэн ...льна Комитедэй Тоо...элидхэлые түүхэтэ туй...ехэ удха шанартай до... мэтээр съездын де...дууд, манай парти, бү... совет арад угтан абаба.

...тральна Комитедэй тү... ажал ябуулгые, ороной...н экономическа хүсэ ша...гаранэй аюулгүй байдал ...лүүлхэ тушаа партиин ...арадай хэhэн асари ехэ ...эриие, совет хүнүүдэй ...байдал hайжаруулха, эб ...айдал аршалан хамгаал... бэхижүүлхэ тушаа пар... болон арадай хэhэн ... ехэ хүдэлмэриие Леонид Ильич онсо гүнзэгыгөөр тайлбарилан харуулhан байна.

Тоосоото элидхэл марксистско-ленинскэ hургаалые хүгжөөхэ ба баяжуулха, мүн хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ партиин генеральна хараа шугамые научна ёhоор үндэhэлхэ хэрэгтэ оруулагдаhан элитэ ехэ хубита мүн болоно. Тэрэ хадаа Ленинэй байгуулhан коммунистнуудай партиин өөрыгөө зорюулhан уг зорилгонуудай гүн ехэ байhые, нангин дээдэ зорилгын hайн hайханиие эли тодоор элирхэйлэн харуулна.

Оронойнгоо хуби заяанай түлөө манай партиин сэсэн ухаатай, үндэр харюусалгатай байhаниинь, 17 миллион коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй нэгэн адли дура зоригтой байhаниинь элидхэл дотор элирхэйлэн харуулагданхай. Ажал ябуулгын хүтэлбэри болгон, съездын нэгэн hаналтайгаар hайшаагдаhан энэ элидхэл шэнэ зорилгонуудые шиидхэлгэдэ парти болон арад зониие элсүүлнэ, коммунизм зохёон байгуулгын зориг бадаруулха хараа замые нээжэ үгэнэ.

Манай партиин дотоодын ба уласхоорондын хараа шугам үе сагаар шалгагданхай, ажабайдалаар батадхагданхай юм. Энэ хараа шугам үнэн сэхэ, ленинскэ хараа шугам мүн! — гэжэ бидэ, нүхэдүүд, дүүрэн үндэhэ баримтатайгаар хэлэхэ байнабди.

Энэ хараа шугамые зохёон хараалха, бэелүүлхэ хэрэгтэ Леонид Ильич Брежнев элитэ ехэ үүргэ дүүргэhэн байна. Хүсэн түгэлдэр манай Эхэ оронииe урагшаа — коммунизм тээшэ бата найдамтайгаар хүтэлдэг сэсэн мэргэн, шалгармал хүтэлбэрилэгшэ гэжэ Леонид Ильичые парти ба арад зон сэгнэн харадаг юм!

Түсэбтэ табан жэл бүхэндэ манай зорилгонууд улам үргэн дэлисэтэй, орёо ехэ болоно. Энээн тухай XXVI съездын үзэмжэдэ партиин Центральна Комитедэй оруулhан 1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын Гол шэглэлнүүдэй проект гэршэлнэ.

Тэрэ хадаа КПСС-эй XXIV, XXV съезднүүдэй, ЦК-гай Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдhээ уламжалан бэлдэгдэhэн байна.

Гол шэглэлнүүд дотор СССР-тэ коммунизм байгуулгын бодото дүршэл согсологдонхой, бусад социалис оронуудай дүй дүршэл хараада абтанхай, арбадахи табан жэлэй дүнгүүд гаргагданхай, шэнэ табан жэлдэ, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ бэелүүлэгдэхэ Экономическа ба социальна хүгжэлтын зорилгонууд тодорхойлогдонхой, тэдэниие бэелүүлхэ тушаа үргэн ехэ хэмжээнүүд зохёон хараалагданхай юм.

Энэ проект совет хүнэй аша туhа тухай, социалис Эсэгэ оронойнгоо дам саашадаа hалбаран мандаха ба хүсэ шадалыень бэхижүүлхэ тухай анхарал оролдолгоор нэбтэрэнхэй гээшэ. Энэ хэрэгтэ материальна үйлэдбэриин хүгжэлтэ, тэрэнэй ашаг үрын ургалта, эрдэм наукын ба техникын дэбжэлтэ, гадаадын экономическа холбоо барисаае улам гүнзэгырүүлгэ ба арадай ажахые заган хүтэлбэрилгые нарижуулан hайжаруулга шэглүүлэгдэhэн байна.

Хэблэлдэ, ажалша коллективүүдтэ, партийна суглаанууд ба конференцинүүд, союзна республикануудай Компартинуудай съезднүүд дээрэ энэ проектые бодомжотой хүсэлэнтэйгээр, бүтэмжэтэй hайнаар зүбшэн хэлсэлгэ хадаа социалис демократиин маша шухала хүсэтэй байhанай, парти ба арадай эбдэршэгүй бата нэгэдэлтэй байhанай толотомо гэршэ болоо бэлэй.

Бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын үедэ энэ шухала документые баяжуулhан үнэтэ дурадхалнууд, нэмэлтэнүүд оруулагдаа.

Гол шэглэлнүүдэй проект хилын саана ехэ hонирхол үүсхэhэн байна. Бодото социализмын үзэл сурталай ба бодото байдалай илан манда hанай үнэншэмэ үшөө нэгэ гэршэ мүн гэжэ тэрэниие ханинарнай тоолоно. Тэдэнэр бидэнтэй хамта манай ажалай илалтануудай омог баярые хубаалдана, совет хүнүүдтэ шэнэ амжалтануудые туйлахыень үнэн сэдьхэлhээ хүсэнэ.

Манай түсэбүүдэй амгалан сагай шэглэлтэй байhые, дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал тогтоолго тээшэ партиин ба совет арадай хэлбэришэгүйгөөр эрмэлзэдэг байhые баруун оронуудтахи политическэ ба хэрэг ябуулга эрхилэгшэдэй ушар байдалые зүбөөр бодомжолдог олохон түлөөлэгшэд тэмдэглэдэг байна, энэнь hайшаалтай.

Совет экономикын ямар нэгэн «кризистэ» ороhон тухай дайсадай худал хуурмаг харата hанаашалганууд тушаа, мүн ажахын социалис гуримда добтолдог тушаа хэлэхэ болоо hаа, тэдэниие ажабайдал өөрөө буруушаана бшуу.

Социальна хурса зүрилдөөнүүдтэй, хүдэлмэригүйшүүлтэй, кризисүүд ба доройтон уналгатай, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүри ехээр бүтээлгэтэй капиталис обществодо социализм хадаа обществын социально-политическэ ба үзэл сурталай бата нэгэдэлые, ажалша хүнүүд тухай анхарал оролдолгые, ажахыгаа эрхилэлгын, түсэблэгдэмэл экономикын социалис гуримай булюу hайн байhые, буу зэбсэг үрдилдэн байжа бүтээлгые болюулха политикые зүрюулэн табидаг юм.

Хоёр дэлхэйн — социалис ба капиталис — энэ эсэргүү тэмсэлдэ социализм хадаа арадай ажахын тогтууритай ургалта, арад зоной hуудал байдалай ба соёлой хэлбэришэгүй дэбжэлтэ, марксистско-ленинскэ сурталай үнэн зүб байлгые, социальна үнэн зүбые, энэрхы hайхан сэдьхэлые, ёhотойл демократизмые, манай социалис ажабайдалай ёhо гуримые хангадаг юм. Бүхы юумэн хүнэй түлөө, хүнэй аша туhада гэhэн уряа энэ социалис ажабайдалай ёhо гуримай уряань болоно. Социализмда ерээдүй хабаатай!

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

НҮХЭР Н. А. ТИХОНОВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛ

I. АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ ЭКОНОМИКЫН ХҮГЖЭЛТЭ БА АРАДАЙ ҺУУДАЛ БАЙДАЛАЙ УРГАЛТА

(Эхининь 1-дэхи нюурта).

Нүхэдүүд!

Арбадахи табан жэлэй үедэ оронойимнай экономическа ба социальна хүгжэлтын шэглэл КПСС-эй XXV съезд дээрэ зохёон хараалагдаһан хараа шугамтай бүримүһэн тааралдаһан байна. Тэрэнние бодотоор бэелүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ совет обществын ажабайдалай али бүхы һалбаринууд ба талануд эршэ түгэлдэрөөр хүгжөөгдөө.

Арад зоной һуудал байдал һайжараа, оронойимнай үйлэдбэриин ба эрдэм-техникын хүсэ шадал ехэ болоо. Арадай социально-политическэ ба үзэл сурталай бата нэгэдэл бүри бэхижэһэн, хүдэлмэришэн ангиин, таряашадай ба интеллигенциин холбоон, бүхы нацинууд ба үндэһэ яһатанай эбдэршэгүй хани барисаан улам бэхижэһэн, социалис демократи улам гүнзэгырүүлэгдэһэн байна.

Хүгжэлтэ түгэс социализмын обществын амжаһан агуу ехэ туйлалтанууд СССР-эй шэнэ Конституци дотор батадхагданхай.

Аха дүү социалис оронуудтай тогтоогдоһон харилсаа холбоон улам үргэдөө, баяжаа.

Совет гүрэнэй уласхоорондын нэрэ хүндэ онсо тусгаар ехэ болоо. Дэлхэйн хүгжэлтэдэ тэрэнэй үзүүлдэг нүлөөн ехэ юм.

Арбадахи табан жэл—энэ хадаа манай парти ба арадай бэелүүлһэн ехэ туйлалтануудай табан жэл мүн гэжэ гүн гүнзэгы ханалтай байһанай мэдэрэлтэйгээр хэлэжэ болоно. Коммунизм байгуулгын зам дээрэ шэнэ алхам хэгдээ! Энээгээрээ, нүхэдүүд, бидэнэр омогорхохо эрхэтэйбди!

Ороной хүгжэлтые харуулдаг тодорхой үрэ дүнгүүдтэ орохо зуураа, нэн түрүүн иигэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй: үнгэрһэн табан жэлэй турша соо экономикын хэм хэмжээн нилээд ехээр ургаа, үйлэдбэриин бүхыдөө үндэр ехэ ургалта туйлагдаа. Юһэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулбал, национальна доход 400 миллиард түхэригөөр, промышленностиин продукци—717 миллиард түхэригөөр ехэ болоо.

Химическэ ба нефтехимическэ промышленность, электронико, автоматизацилгын хэрэгсэлнүүд ба залан хүтэлэлгын системэнүүдые үйлэдбэрилгэ, прибор бүтээлгэ, автомобиль бүтээлгэ бүлюу хурдан түргэнөөр хүгжөөгдөө. Мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдые гаргалга ехэ болоо.

588 миллиард түхэригэй гол фонднууд ашаглалгада үгтөө. 1200 гаран томо промышленна предприятинууд баригдаһан байна.

Түлишын-энергетическэ комплекс дам саашадаа хүгжөөгдэбэ. Түүхэй эдэй һайн баазатай, мүнөө үеын машина бүтээлгэтэй байгаад, бидэ атомна энергетикэ хүгжөөхэ талаар нилээд ехэ алхам хээбди. СССР-эй нэгэдэмэл энергетическэ системэ бүридүүлгэ үргэлжэлүүлэгдээ, тэрэ хадаа мүнөө улад зоной тоогоор 220 миллион гаран хүнүүдтэй газар дайдые хабаадуулна. Газаар хангадаг оронойимнай нэгэдэмэл системэ байгуулагдаа—магистральна газопроводуудай утань һүүлэй хоёр табан жэлэй турша соо 64 мянган километрээр гэхэ гү, али хоёр дахин ута болоо.

Баруун Сибириин хатуу шэрүүн эрхэ байдалда ажалай баатаршалга харуулһан —ороной түлишын-энергетическэ тон томо бааза байгуулһан, ашаглаһан гайхамшагта хүнүүд тухай XXV съездын трибуна дээрэһээ Леонид Ильич ехэ хани халуунаар хэлээ һэн. Партиин үгэһэн үндэр сэгнэлтээр урмашаһан сибириинхид XXV ба XXVI съезднүүдэй хоорондохи саг соо нефть (газай конденсат оруулаад) малтан абалгые хоёр дахинһаа үлүүгээр, газ малтан абалгые 4,3 дахин ехэдхэһэн байна. Энэмнай Эхэ оронойнгоо аша туһада хэгдэһэн үшөө нэгэ баатаршалга, XXVI съездэ бариһан эрхим бэлэг мүн!

Арбадахи табан жэлдэ хүдөө ажахые улам саашадань дэбжээхэ тушаа томо хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Энэ һалбариие хүгжөөлгэдэ 170 миллиард үлүүтэй түхэриг зорюулагдаһан байна. Манай промышленность хүдөө ажахын машинануудай ба минеральна утэгжүүлгэнүүдэй талаар хүдөө тосхоной хэрэглэмжые бүри дүүрэнээр хангадаг болоо. Хүдөөгэй барилга, мелиораци ба уһанай ажахы, мал ажалда ба тэжээл бэлэдхэлгэдэ хэрэгтэй машина бүтээлгэ гэхэ мэтэ тусгаар мэргэжүүлэгдэһэн һалбаринууд дам саашадаа хүгжөөгдэһэн байна.

Хүдөө ажахын материальна баазые бэхижүүлгэ, социально-экономическа шухала хэмжээнүүдые бэелүүлгэ хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие улам хүгжөөхын тулада һайн үндэһэ һуури байгуулна.

Табан жэлэй гурбан жэлэйнь туршада сагай уларилай таарамжагүй байгаашье һаань, хүдөө ажахын продукци жэл бүриин дунда зэргын тоосоондо оруулбал, 9 процентээр ургаһан байха юм. Жэл бүри дунда зэргээр оронһо таряа суглуулга түрүүшынхеэ 205 миллион тоннодо хүрөөд, юһэдэхи табан жэлэйхитэй сасуулбал, 23 үлүүтэй миллион тонноор ехэ болоо. Хлопок үргуулан абалга жэлдээ дунда зэргээр 1 миллион үлүүтэй тонноор ехэ болоһон байна. 1980 ондо 10 миллион шахуу тонно хлопок суглуулагдаа. Хүдөө ажахын продукциин бусадшье зүйлнүүд ехээр абтадаг болоо.

Парти хадаа арад зоной ажабайдалай материальна ба соёлой хэмжээе дээшэлүүлхэ гэһэн хараа бодолые хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлһэн байна. Хүн бүхэндэ хүртэдэг бодото олзо доход дээшэлээ. Түсэбтэ табан жэлэй эсэстэ гэр бүлын гэшүүн бүхэндэ хүртэдэг олзо доходой талаар улад зоной хахадынь шахуу һарадаа зуу гаран түхэриг абадаг байба. Харин тиихэдэ 1970 ондо иимэ олзо доход улад зоной оройдоол 18 процентнь абадаг байгаа.

Хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһэн 16 шахуу процентээр, ниитын ажахыһаа абадаг колхозникуудай олзо доход 26 процентээр ехэ болоо. Хара ба үнгэтэ металлурги, нүүрһэнэй ба текстильнэ промышленность, барилга, хүдөө ажахы, түмэр замай транспорт гэхэ мэтэ шухала һалбаринуудай зарим категориин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэри дээшэлээ. Арадай ажахын үйлэдбэридэ хабаагүй һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй тогтоогдомол салин ба түлөөһэ дээшэлүүлхэ хүдэлмэри дүүргэгдээ.

Гэр байра барилга үргэн ехэ дэлисэтэйгээр хэгдээ. Арбадахи табан жэлдэ 50 миллион үлүүтэй хүнүүд гэр байрынгаа байдал һайжаруулһан байна.

Хэрэглэмжын ниитын фонднуудай ашаар һуралсалда, элүүрые хамгаалгада, ажалай ветерануудые материальна талаарнь хангалгада ба бу-

сад социальна хэмжээ ябуулгануудта мүнгэ зөөри ехээр гаргашалагдадаг болобо. Колхозникуудые, инвалидуудые, арадай ажахын хэдэ хэдэн һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдые пенсеэр хангалга һайжараа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадта хэдэ хэдэн нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдоо. Ажалша ба дайшалхы баатаршалга гаргаһан хүнүүд манайда нэрэ хүндөөр, бүгэдэ ниитын хүндэлэлгөөр, Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй саг үргэлжын анхарал оролдолгоор хүреэлэгдэнхэй гэжэ эдэ бүгэдэ гэршэлнэ!

Манай бүхы туйлалтанууд —арад зоной туйлай ехэ ажалай, аха дүү бүхы республикануудай ажалшадай гаргаһан шэн габьяата хүсэлэл оролдолгын үрэ дүн мүн. Тэдэнэр ажабайдалай үдэр бүриин ажал хэрэгүүдтэ үнэхөөрөө түүхэтэ хэрэгүүдые эрхилнэ, ороноо дэбжэлтын шэнэ шатануудта үргэн дэбжээнэ гээшэл!

Тиигээд бидэ, коммунистнууд, манай баатарлиг хүдэлмэришэн ангиин, алдарта колхозно таряашадай, оюун бэлигтэ арадай интеллигенциин түлөө агууехэ омогорхолой мэдэрэлтэй байнабди!

Ленинэй партиин хэрэг, коммунизмын хэрэг хадаа манайда бүхы арадай хэрэг болоо гэжэ бидэ омогорхонобди! Энэ хадаа манай хүсэнэй ба диилдэшэгүй байлгын эшэ үндэһэн мүн! Ленинскэ партиин хүтэлбэри доро совет арад коммунизм зохёон байгуулгын харгыгаар бата найдамтайгаар дабшана!

Арбадахи табан жэлэй үедэ туйлагдаһан юумые сэгнэхэ ёһоороол сэгнэжэ, парти хадаа бэрхэшээлнүүд болон дутагдалнуудые харадаг юм. Хараалагдаһанай ёһоор ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, арадай ажахын зарим һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ, капитальна һомололгын мүнгэ зөөриие тараан сасаха ябадалые дабан гараха зорилго шиидхэгдэжэ шадагдаагүй гэжэ нэн түрүүн эндэ хэлэгдэнэ. Арга нөөсэнүүд хэзээ бүхэндэ зээн ёһоор хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Энээн тухай КПСС-эй ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор, мүн съездын делегадуудай үгэнүүд соо ехэ хурсаар хэлэгдээ һэн.

ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, арадай ажахыдахи бэрхэшээлнүүд ба дутагдалнуудай, гээгдэлдэ ороһон газарнуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, ЦК-гай тоосоото элидхэл дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, ажал хэрэгэй шанарта бэшэ, харин хэм хэмжээндэ гол анхаралаа хандуулдаг байха үедэ бии болоһон гурим заншалнууд үшөөл гүйсэд усадхагдаагүй байһаар.

Мүнөө партиийна эрилтэнүүдэй гол удхань юуб гэхэдэ, ажахыгаа эрхилэлгын социалис гуримай булюу һайн байлгые, мүн туйлай ехэ экономическа арга боломжонуудые, арга нөөсэнүүдые эгээл дүүрэнээр хэрэглээд, эршэмтэйгээр эрхилэлгын, үйлэдбэриин ашаг үрэ ба хүдэлмэриин шанар дээшэлүүлгын арга замда орохо ябадал бэелүүлгэ мүн болоно. Энэ хадаа экономическа байгуулалтада туйлагдаһан амжалтануудта түшэглэжэ байгаад, арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ба удаадахи жэлнүүдтэ бэрхэшээлнүүдые дабан гараха, арадай ажахын саашанхи ургалта хангаха, съездын тодорхойлхо зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ арга олгохо байна.

II. АРБАН НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ ОРОНОЙ ЭКОНОМИЧЕСКА БА СОЦИАЛЬНА ХҮГЖЭЛТЫН ГОЛ ЗОРИЛГОНУУД

Нүхэдүүд!

Наяад онуудта орохо зуураа, парти ороной экономическа ба социальна дам саашанхи хүгжэлтын эрдэм ухаанда үндэһэлэгдэһэн программа дэбжүүлнэ гээшэ. Тэрэ хадаа партиин XXVI съездын үзэмжэдэ табигдаһан КПСС-эй ЦК-гай Тоосоото элидхэл дотор теоретическэ ба политическэ али бүхы талаараа үндэһэлэгдэжэ, 1881 — 1985 онуудта, мүн 1990 он хүрэтэрхи үедэ СССР-эй экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүдэй проект дотор тодорхойгоор харуулагдаһан байна.

Шэнэ табан жэлэй зорилгонууд арбан жэлдэ бэелүүлэгдэхэ холын хараата зорилгонуудтай холбоотойгоор тодорхойлогдонхой. Энэ хадаа экономическа политика бэелүүлгэдэ уг залгамжалгые хангаха, ойрын ба бүри холын зорилгонуудые зүбөөр хараалха, экономикын гол шухала асуудалнуудые шиидхэхэ арга зам ба методүүдые тодорхойлхо арга олгоно. Энэмнай манай түсэблэлгые дам саашадань нарижуулан һайжаруулха хэрэгтэ хэгдэһэн шухала алхам мүн.

Арадай ажахые тогтууритайгаар урагшань дабшуулан хүгжөөһэнэй, эрдэм техникын дэбжэлтэ түргэдхэһэнэй ба экономикые хүгжэлтын эршэтэй арга замда оруулһанай, ороной үйлэдбэриин хүсэ шадалые бүри бодолтой зүбөөр ашаглаһанай, арга нөөсэнүүдэй бүхы зүйлнүүдые али болохоор алмаһанай ба хүдэлмэриин шанар һайжаруулһанай үндэһөөр совет хүнүүдэй һуудал байдалые улам саашадань һайжаруулха ябадал хангалгые арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол зорилго болгон парти дэбжүүлнэ.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ арадай ажахын шухалын шухала һалбаринуудай хүгжэлтэ иимэ тоонуудаар тайлбарилагдана, гэбэл:

	1976—1980 онуудта туйлагдаһан ургалта (процентээр)	Гол шэглэлнүүдэй проектээр 1981—1985 онуудта туйлагдаха ургалта (процентээр)
Промышленностиин продукци	24	26—28
тэрэ тоодо:		
«А» бүлэг	26	26—28
«Б» бүлэг	21	27—29
Хүдөө ажахын продукци (жэлдээ дунда зэргээр үйлэдбэрилгэ) х)	9	12—14
Түмэр замай транспортын ашаа шэрэлгын эрьесэ	6	14—15
Капитальна һомололго х)	29	12—15
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ	24	22—25

х) Энээнэй урда тээхи табан жэлэйхидэ орходоо ургалтань.

Эдэ тоонуудые сэгнэхэ зуураа, шэнэ табан жэлдэ экономическа хүгжэлтын тогтууритай һайн эршэ хараалагдаа гэжэ хангалтатайгаар тэмдэглэхэдэ болоно. Энэ хадаа хэрэглэмжэ ба нөөсэлэлгэдэ хэрэглэгдэдэг национальна доходой ургалтые 18—20 процентээр гэхэ гү, али арбадахи табан жэлдэ туйлагдаһан 75 миллиард түхэригэй орондо 79—88 миллиард түхэриг болотороо дээшэлхэ ургалтые хангаха юм.

АРАДАЙ АЖАБАЙДАЛАЙ МАТЕРИАЛЬНА БОЛОН СОЁЛОЙ ХЭМЖЭЭЕ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ПРОГРАММА

Арад зоной аша туһада оролдохо гээшэ Коммунис партиин политикын, бүхы ажал ябуулгынь үндэр дээдэ уг зорилго хододоо байһан, байна, байхашье.

Арад зоной баян дэлгэр байдалые улам саашадань һайжаруулха, хүнэй бүхы талаараа хүгжэхын, ажалай бүтээсэ бүри дээшэлүүлхын, совет хүнүүдэй элүүр энхые бэхижүүлхэ ба амаралтын хэрэг һайжаруулхын, гэгээрэл болбосорол, эрдэм болон соёл — манай социалис ёһо гурим болоһон бүхы юумэнүүдые хүгжөөн мандуулхын тула шухала, бүри аятай зохид арга боломжонуудые хангаха хэдэн олон хэмжээнүүдые арбан нэгэдэхи табан жэлдэ бэелүүлхэ гэжэ парти хараална.

Национальна доход доторхи хэрэглэлэй фондын хубиие ехэ болгохоор хараалагдана. Хүн бүхэндэ хүртэхэ бодото олзо оршо 16—18 процентээр нэмэхэ.

Элдэб янзын эд товар ба хэрэглэлэй зүйлнүүдые худалдажа абаха хүн зоной арга боломжыень хүсэд дүүрэн хангалга ажалшадай байдал улам һайжаруулха хэмжээнүүдэй дунда онсо удха шанартай байна. Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай хэмжээн 22—25 процентээр нэмэхэ.

Эдеэ хоолдо хабаатай программа, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ үргэдхэн хүгжөөхэ программа хараалагдана, бодото дээрээ бэелүүлэгдэхэ байха. Энэмнай хүн зониие мяхаар, һүөөр, үрэ жэмэсүүдээр, бусад продуктнуудаар хангалга һайжаруулха арга олгохо байна. Элдэб янзын пумаажан, ноохон, торгон, лён бүдүүд, тэдээгээр оёгдоһон зүйлнүүд, нэхэмэл дотор ба гадар хубсаһанууд, үхибүүдэй хэрэглэлэй эд товарнууд, соёлой-ажаһуудалай, ажахын хэрэглэлэй эд бараан бүри элбэгээр худалдагдадаг болохо. Арадай хэрэглэлэй эд товарнуудай түхэл янзанууд үргэдхэгдэхэ, шэнэдхэгдэхэ, тэдэнэй шанар һайжаруулагдаха, шэнэ, зохид түхэлтэй, мүн үнөөр хямда, һайн эд товарнууд олоор худалдагдахаар хараалагдана.

Гэхэтэй хамта, гол эдеэ хоолой, эдеэ хоолой бэшэшье эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ үнэ сэнгүүдые нэгэ хэмдэнь байлгаха хараа бодол сэхэ шууд баримталхаар бодомжологдоно. Худалдаа наймаанай, ниитын эдеэ хоолой, улад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг ба элдэб туһаламжа үзүүлдэг предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха, улам нарижуулхын тула ехэ юумэ хэгдэхэ болоно.

Хүн зоной мүнгэн олзо оршо ехэ болоҗо үргэлжэлхэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һара бүриин дундуур салин түлөөһэн 13—16 процентээр нэмэхэ. Гэхэ зуура, коллективэй, ажалладаг хүн бүхэнэй хүдэлмэриин эсэсэй үрэ дүнгүүдһээ ажалай түлөөһэнэй улам ехээр дулдыдалга хангагдаха ёһотой. Арга боломжонуудай ба нөөсэнүүдэй бии болоһоной зэргээр салин түлөөһэнэй доодо хэмжээе һарын 80 түхэригтэ хүрэтэр, түрүүшын ээлжээндэ арадай ажахын үйлэдбэриин һалбаринуудта ажалладаг хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай тогтоогдомол түлөөһэн, салингуудые удаа дараалан нэмээхээр хараалагдана.

Бусад хэдэн хэмжээ ябуулгануудые сэхэ дээрэһээ бэелүүлжэ эхилхэ: Ураалай, Казахстанай зарим районуудай мүнөө хүрэтэр районно коэффициент абадаггүй байһан хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай салин түлөөһэн дээрэнь тэрэниие нэмэжэ түлэдэг болохо, Алас-Дурнын, Зүүн Сибириин урда районуудта таһалгаряагүй хүдэлмэрилһэнэй түлөө нэмэлтэ түлөөһэ тогтоохо, һүниин сагта хүдэлмэрилһэнэй түлөө зарим һалбаринуудта үгтэдэг нэмэлтэ түлөөһэ ехэ болгохо.

Салин түлөөһэ нэмээхэ шэнэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхын тула 1985 оной тоосоогоор 10 миллиард тухай түхэриг табихаар хараалагдана.

Колхозникуудай ажалай түлөөһэн 20—22 процентээр нэмэхэ. Өөһэдынь туһалбарин ажахыһаа орохо олзо оршые хараада абабал, колхозникуудай олзо оршо хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай олзо оршодо дүтэрхы болохо.

Совет бүлэ бүхэндэ ехэ удха шанартай олон хэмжээ ябуулгануудые ниитын хэрэглэлэй фонднуудаар дамжуулан, манай гүрэнэй бэелүүлдэгынь элитэ. Тэдэмнай 1985 ондо 138 миллиард түхэригэй хэмжээтэй болохо, дүрбэн хүнтэй бүлэ бүхэндэ дунда зэргээр 2000 тухай түхэриг хүртэхэ юм.

Партиин Центральна Комитет болон правительство эхэ болоһон эхэнэрнүүдэй, ургажа байгаа үетэнэй байдал улам һайжаруулха, тэрэнэй тула үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ, һая айл бологшодто гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжые ехэ болгохо шэнэ хэмжээнүүдые хараалһан байна. Тэдэниие арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, саашанхи жэлнүүдтэ бэелүүлхэ шухала гэжэ тоолоно. Эдэ хэмжээнүүд хадаа үхибүүдтэй бүлэнүүдэй олзо оршые ехэ болгохо; тэдэнэй, илангаяа залуу бүлэнүүдэй гэр байрын-ажаһуудалай хангагдаса һайжаруулха. Һургуулиин наһа гүйсөөгүй үхибүүдэй эмхи зургаануудта бүлэ бүхэнэй үхибүүдээ байлгаха аргатай болохоор хараадуулан, тэдэниие саашадаа үргэдхэхэ, эхэнүүдэй сүлөө сагые ехэ болгохо, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ бүри һайн арга боломжо хангаха зорилготой.

Түрүүшын шатада —эхилхээ байгааша табан жэлдэ үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжа улам ехэ болгохо хэмжээ ябуулгануудые ороной районуудта удаа дараалан бэелүүлхын тула юһэн миллиард үлүүтэй түхэриг табигдахаар хараалагдана. Үхибүүнэйнгээ нэгэ жэлтэй болотор харуулхын тула салингайнгаа заримые абажа байгаад амарха арга эхэнүүдтэ олгогдохо, энэ хэрэгтэ шухала мүнгэн 1981—1983 онуудта табигдахаар хараалагдана. Амаралтань үхибүүнэй жэл хахадтай болотор саашадаа һунаагдаха болоно.

Үхибүүнэй түрэһэнтэй дашарамдуулан, түрүүшын үхибүүндэ 50 түхэригэй, хоёрдохи ба гурбадахи үхибүүндэ 100 түхэригэй хэмжээтэй гүрэнэй тэдхэмжэ нэгэн доро үгтэдэг болохо, 12 хүрэтэр наһанай хоёр ба олон үхибүүдтэй эхэ-хүдэлмэрилэгшэдэй жэл бүриин амаралтые 3 үдэрөөр нэмээхэ гэжэ хараалагдана. Эрэгүй эхэнүүдэй үхибүүндэ һара бүри үгтэхэ тэдхэмжын хэмжээе 1981 ондо нэмээхээр хараалагдана.

Үхибүүд тушаа, эхэнүүд тушаа анхарал оролдолго манай орон дотор үнэхөөрөө гүрэн түрын шухала хэрэг болонхой. «Бүхы һайн юумэеэ — үхибүүдтэ» гэһэн Ленинэй захяа заабариие манай партиин ба гүрэнэй хэлбэришэгүйгөөр баримталан бэелүүлдэг байһыень партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шэнэ тогтоол **үшөө дахин эли тодоор баталан гэршэлнэ.**

Шэнэ табан жэлдэ утын амаралтада гараһан ветерануудай байдал бүри һайжарха, үндэр наһатай, инвалид болоҗо пенсидэ гараһан хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхозникуудай пенсинүүдэй доодо хэмжээнүүд, тэжээхэ хүнөө алдагшадта үгтэһэн пенсинүүд, тэрэшэлэн урда тээнь тодорхойлогдоһон зарим пенсинүүд нэмэгдэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшадай материально-ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха шэнэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа.

Гүрэмнай хүн зондо үзүүлэгдэдэг социальна тэдхэлгэ һайжаруулхын тула 6 миллиард шахуу түхэриг табан жэлэй туршада нэмэжэ табиха.

Тоолон тодорхойлһоной ёһоор, үхибүүдтэй бүлэнүүдтэ гүрэнэй зүгһөө үзүүлэгдэдэг туһаламжын ехэ болгогдоһоной, пенсинүүдэй нэмээгдэһэнэй үндэһөөр 50 миллион тухай совет эрхэтэдэй олзо оршонь нэмэхэ байна. Хүнүүдэй элүүр энхэ байхын тула оролдолго гаргалга— манай обществын өөрсэ шэнжэ болоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ шэнэ поликлиникэнүүд, больницанууд ашаглалгада оруулагдаха, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай медицинын техникээр, зэр зэмсэгүүдээр, түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаса һайжарха. Үбшэнүүдһээ һэргылэлгэдэ, хүн зониие, нэн түрүүн үхибүүдые эмшэлгын газарнуудта үзэхэ, туһа хүргэхэ асуудалда ехэ анхарал хандуулагдаха.

Медицинскэ туһа хүргэлгын шанар һайжаруулха асуудалда мүнөө түрүүшын ээлжээнэй анхарал хандуулагдана, тусхайлан хэлэбэл, энэ хэрэг хадаа эрдэм болон техникын туйлалтануудые, үбшэнүүдые шэнжэн танилгын ба эмшэлэлгын мүнөө сагай онол аргануудые, ашатай туһатай эмүүдые медицинскэ хүдэлмэридэ хэр хэрэглэһээр тодорхойлогдоно. Гэхэтэй хамта, медицинскэ туһаламжын хэм хэмжээн врачай, медицинскэ сестрагай, санитаркын дүй дүршэлһөө, туһаламжа хүлеэһэн хүн бүхэндэ энхэргэн ханалгатай, үнэн зүрхэнһөө оролдон хандаһанһаа ехээр дулдыдаха байһаниинь элитэ ааб даа. Мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ, моральна дээдэ зэргын шанарнуудые нэбтэрүүлэн хүмүүжүүлхэ асуудалнуудта элүүрые хамгаалгын зургаануудай, медицинскэ эмхи зургаануудай коллективүүдэй зүгһөө хододоо халуун анхарал хандуулхань шухала байна. Медигэй аша түгэс мэргэжэл энээнгүйгөөр туйлахын аргагүй. Ажалшадай амаралта, аяншалга, экскурси эмхидхэлгэ саашадаа хүгжөөгдэхэ, улам нарижуулан һайжаруулагдаха болоно. Түрэлхидэйнь үхибүүдтэеэ хамта амарха арга боломжо үргэдхэгдэхэ.

Физкультура ба спорт совет хүнүүдэй үдэр бүриин ажаһуудалда үргэнөөр нэбтэрэн орожо байнхай. Бии байһан спортивна баазанууд ба түхеэрэлгэнүүдые, ямаршье албан зургаануудай мэдэлдэ байһанһаань дулдыдангүй, шадаал һаа һайнаар хэрэглэхэ шухала. Энээнэй тулада арадай депутадуудай Соведүүд, министерствэнүүд ба албан зургаанууд, ажахын органууд, профсоюзууд, комсомол, спортын эмхинүүд оролдолго гаргаха ёһотой.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, үнгэрһэн жэлнүүдэйхидэл адляар, байрын гэрнүүдэй барилга үргэн дэлисэ хэмжээтэйгээр хэгдэхэ. Табан жэлэй туршада 530 — 540 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдахаар хараалагдана. Һая ашаглагдажа байһан районуудта, хүдөө нютагуудта байрын гэрнүүдые түрүүшын ээлжээндэ бариха шухала. Һайжаруулагдаһан планировкотой, тааруу зохид байрануудтай гэрнүүдые типовой проектнүүдээр барихаар хараалагдана. Гүрэнэй мэдэлэй байрын шэнэ гэрнүүд

ҮЙЛЭДБЭРИИН АШАГ ҮРЫЕ А... БҮХЫ АРГААР ДЭЭШЭЛҮҮЛГЭ ... АЖАХЫН-ПОЛИТИЧЕСКЭ ... ТОН ШУХАЛА ЗОРИЛГ...

Нүхэдүүд!

Имагтал материальна үйлэдбэриие хүгжөөһэнэй, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ бидэнэр арадай ажана байдалые улам һайжаруулгын ехэ, олон талын программые бодото дээрэнь бэелүүлжэ шадаха байнабди.

Үйлэдбэриин ашаг үрые али бүхы талаарнь дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө сагай экономическа хүгжэлтын гол шухала үндэһэ һуури, коммунис байгуулалтын мүнөөнэй шатын тон шухала ажахын-политическэ зорилго мүн.

Манай арадай ажахые эршэмтэй шангаар хүгжэхэ замда оруулжа байһан ябадал өөрынгөө түүхэтэ хэмжээгээр, удха шанараар ба ашаг үрөөр оронойимнай шэнжэ шарайе үндэһөөрнь хубилгаһан, социалис ёһоной индустриализацилга шэнги тон гүн ехэ шэнэдхэн хубилалтатай адляар сасуулан табигдажа болохо ёһоороо болохо байна.

Экономикые эршэдхэхэ зорилгые шиидхэхэ хэрэгтэ, багаар мүнгэ, зөөри гаргажа, үйлэдбэриин ашаг үрые улам ехэ болгохо ябадал хангаха хэрэгтэ, Леонид Ильичэй зааһанай ёһоор, хамаг бүхы юумэ — эрдэм техникын эрид дэбжэлтые түргэдхэлгэ, ниитын үйлэдбэриин бүридэлые нарижуулан һайжаруулга, түсэблэлгэ ба хүтэлбэрилгые һайжаруулга, ажахые эрхилэлгын хэмжээе дээшэлүүлгэ зорюулагдаха ёһотой. Энэ асуудалые иимэ ёһоор партиин Центральна Комитедэй табижа байһаниие манай съезд нэгэн һаналаар һайшааба. Энээниие бүхы пар-

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫН УРГАЛТА (ПРОЦ...

	1976—1980 онуудта	1981—1985 ...
Промышленностьда	17	[illegible]
Хүдөө ажахыда (ниитын үйлэдбэридэ; урдахи табан жэлтэй сасуулхада, жэлдээ дунда зэргээр тоолоходо)	15	[illegible]
Барилга дээрэ	11	[illegible]
Түмэр замай транспортда	0,5	[illegible]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

НҮХЭР Н. А. ТИХОНОВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

ажахын бүхы һалбари- бүтээсэ ехэтэйгээр эрхэ нүхэсэлнүү- байгуулха, үйлэдбэрие дэнь оньһожоруулха автомадаар зэбсэгжүүлхэ ые али бүхы аргаар хэ, ажалые бригад- гуримаар эмхидхэлгэ той шангаар нэбтэ-, нормо тогтоохо хэрэ- нарижуулан һайжаруул- сали хүлһэнэй урма- ые үүргые дээшэлүүлхэ а. Хэрэг ажалаа яма- табиха хэрэгтэйб гэхэ- мүнөө хүдэлжэ байһан приятинуудта ажаллаг- тооe хубилгангүйгөөр, үсөөн болгожошье ции ехээр гаргадаг бо- хэрэгтэй. Үйлэдбэридэ гүй һалбаринуудта ажа- бүри ашагтай һайнаар лхэ ябадалда мүн лэ рал хандуулха хэрэгтэй.

тус зүйлэй продукци мэдэ гаргашалагдадаг ал бага болгохо, түү- эд, түлишэ, элшэ хүсэ, л, цемент, минеральна үүлгэ болон бусад ма- уудые гамтай һай- гаргашалха ябадал ерэ- гын манай экономикын лалтада онсо шухала шанартай болоод бай- гэжэ КПСС-эй ЦК-гай тоо элидхэл соо заагда- байна. Түүхэй эд болон н-элшэ хүсэнэй нөөсэ гүүдые урданайхида ад- шэгэгээрнь гү, али үшөө олзоборилон абахань бүри үнэтэй болобо хараадаа абажа байха той. Эдэ бүгэдын хэрэг- ые хангахын тула Хойд Зүүн зүгэй районуудта- гэй хүсэд һууриҗаагүй, нь бэрхэшээлтэй га- удта ошохо хэрэгтэй оно. Тонно нефть, нүүр- металл бүхэнние алмажа лжа шадабал, ашаг үрэнь ехэ болоно, харин тэ- ые үрэ багатайгаар ашаг- л, гарза хохидол улам гарана. Бидэнэр мүнөө материальна баяли- а ээзэн ёһоор хандажа шаданагүйбди, ехэ гээл- ролто гарганабди.

табан жэлдэ энэ та- үндэһэн һайжаруулга хэрэгтэй. Элдэб бү- нөөсэ баялигуудые гар- ада хатуу гэгшын хи- ата тогтоогдохонь. Ми- рство, союзна республи- он предприяти бүхэндэ а арьбалта хэхэ даалга- тогтоогдохо байна. Шэ- бан жэлэй үедэ арадай 160—170 миллион условно түлишын хэм- түлишэ болон элшэ нөөсэ баялигуудай ал- арьбалта хэхэ шухала. бүтээлгэдэ ба ме- болбосоруулгада хара нуудай прокадай ху- гаргашые 18—20 про- бага бэшээр, булад нуудта —10—12 про- р, үнгэтэ металлнуу- прокадые — 9—11 про- р бага болгохо гэжэ ха- лгаба. Модо, цемент бо- бусад материалнуудые а арьбалха даалгаба- д тогтоогдобо.

ээрэй хаядаһые һайнаар даг болохо ябадалтай ютой асуудалнуудые ээр шиидхэхэ илан- шухала. Энээнтэй да- дуулан түмэрэй хаяда- хайлуулдаг багахан ме- ргическа заводуудые рой хаядаһанай суглар- районуудта бариха тэжэ лгадана.

лиишэ, түүхэй эд болон лнуудые, ажалай бо- нгэ зөөриин нөөсэ ба- удые алмаха арьбалха тогтоогдоһон даалга- нуудые министерствэ- болон албан зургаанууд, приятинууд болон эмхи нууд эгээл бага хэм- гэжэ тоолоод, заата- гүрхэ ёһотой байна. бүхы шатануудта, һалбаринуудта нөөсэ уудые алмаха хэмжээ- е, тэрэ тоодо түрүү техникэ, материалай багаар гаргадаг гү, бүри гаргадаггүй техно- хэрэглэхэ, түрүү дүй дэлгэрүүлхэ үргэн хэмжээ ябуулгануудые ко, бодото дээрэнь улхэ хэрэгтэй. Манай ехэ үйлэдбэрие абаад да, эдэ бүгэдэ хадаа ажалые болон бай- баялигуудые алмаха ха ехэ арга нүхэсэл гадна, материальна нуудые үйлэдбэрилхэ гаргашалха ябадалые хоо- зохилдуулан таа- заатагүй шухала эр- хүсэл мүн болоно.

нэгэдэхи табан жэ- гол шухала зорилгонуу- нэгэнинь гэхэдэ, үй- гол фонднуудые бүри гүйсэдөөр ба ашаг ээр ашаглаха ябадал Эдэ фонднууд түргэ- ургажа байбашье, олон ушарта ёһотой гэгшын үрэ харюулжа абана- Хүдэлжэ байһан зэм- хеэрэлгэ заримдаа хү- һайнаар ашаглагданагүй. бүтээлгэдэ металл соруулдаг зэмсэг түхеэ- 1,35 халаан соо хү- дэнэ. Хүдэлжэ байһан приятинуудай гол фонд- ехэ удаанаар шэнэлэг- заримдаа шэнээр ашаг- оруулагдадаг зэмсэг рилгэ технико-экономи- хэм хэмжээгээрээ байһанһаа бага илгаа-

тай байдаг, тиигээд сэнгээрээ холо дээшэ үнэтэй байдаг гээшэ.

Оло олон колхозууд болон совхозуудта гол фонднууд гүйсэд бэшээр ашаглагдана. Техникые заримдаа муугаар ашаглаһан ба харууһалһан дээрэһээ тэрэнь түргэнөөр эбдэрэн һалажа, тогтоогдоһон болзор соогоо хүдэлэнгүй хаягдадаг байна.

Үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые ашаглалгада оруулха болзорнуудые удааруулһан дээрэһээ гол фонднуудай ашаг мүн экономическа үрэ дүнгүүд бага байдаг гээшэ.

Капитальна һомололгонуудай ашаг үрые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ горитойхон дэбжэлтэ түйлаха ёһотойбди. Энэ табан жэлдэ национальна доходые ехэ болгохо хэмжээн тогтоогдоо, тиихэдээ капитальна һомололгонуудай ургалтые бүхы дээрэньшье, сасуулма хэмжээгээршье урдахи табан жэлэйхидэ орходоо, ехэ болгонгүй, иимэ амжалта түйлаха хэрэгтэй болоно. Капитальна һомололгонуудые жэжэ бужаар тарааха ябадалтай эрид шанга тэмсэл хэхэ, промышленностиин болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин эгээл шухала участогуудта, ашаглалгада оруулагдаха барилгануудта зорюулжа, капитальна һомололгонуудые суглуулан элсүүлхэ шэнэ объектнүүдые бариха болзорнуудые хорооха гэһэн партиин Центральна Комитедэй тогтоолнуудые, Леонид Ильич Брежневэй заабаринуудые бодото дээрэнь үшөө эршэтэй шангаар бэелүүлхэ хэрэгтэй.

Мүнөө хүдэлжэ байһан предприятинуудые шэнэдхэн байгуулха ба шэнэ техникээр зэбсэгжүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан капитальна һомололгонууд тушаа тусгаар тогтожо хэлэхэ хэрэгтэй. байна. Шэнэ барилга хэжэ, үйлэдбэриин хүсэнүүдые байгуулгатай сасуулбал, тус хэрэгтэ зорюулагдаһан зөөри хэрэгсэлнүүд гурба дахин түргэнөөр харюулжа абтадаг, тиихэдэ хүдэлмэриин хүсэ багаар хэрэглэгдэдэг байна. Манай зорилго юуб гэхэдэ, шэнэдхэн байгуулгада бүри ехэ зөөри хэрэгсэлнүүдые зорюулжа, капитальна һомололгонуудай юрэнхы хэмжээн соо тэрэнэй хубиие нилээд ехэ болгохо хэрэгтэй байна. СССР-эй Госплан, министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд табан жэлэй түсэбэй даалгабаринуудые зохёон табихадаа, эдэ асуудалнуудые үшөө үшөө дахин нягта һайнаар хаража үзэхэ зэргэтэй.

Ашаг үрэ ехэтэй экономико гээшэ эрхим дээдэ шанартай продукци, тэрэнэй хэрэглэмжын ба технико-экономическа шанарай һайжаралга мүн болоно. Һүүлэй жэлнүүдтэ энэ талаар зарим тэды дэбжэлтэ түйлагдаа, тиигэбэшье тэрэ бидэниие хангана гүй. Промышленностиин болон хүдөө ажахын бүхы янзын продукциин шанарые һайжаруулха, эрдэм техникын дэбжэлтын мүнөө сагай хэрэглэмжэтэй, тэрэшэлэн хүн зоной ургажа байһан эрилтэтэй зохилдуулан, бүтээгдэдэг зүйлнүүдэй ассортиментые хододоо үргэн олон болгохо ба шэнэлхэ зэргэтэй. Продукциин шанар һайжаруулха хэрэгые хүтэлхэ комплексно гуримуудые нэбтэрүүлхэ, бэлэн болоһон продукциин, хуби нэмэри болодог зүйлнүүдэй, материалнууд болон түүхэй эд үйлэдбэрилхэ стандартнуудые ба техническэ эрилтэнүүдые һайжаруулха ябадал горитойхон үүргэ дүүргэхэ ёһотой.

Ашаг үрэ дээшэлүүлхэ ба шанарые һайжаруулха хэрэгые бэелүүлхэ ябадал мүнөө үеын эрдэм техникын үндэһэ һуури дээрэ үйлэдбэрие нарижуулан һайжаруулха хүдэлмэритэй нягта холбоотой гэжэ партимнай тоолоно. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэрие техникээр шэнэдхэн зэбсэгжүүлхэ ябадал түргэдхэхэ, үндэһөөрөө шэнэ техникэ болон материалнуудые тон түргэнөөр байгуулжа, хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ, элшэ хүсэн болон материал гамтайгаар гаргашалдаг бүтээсэ ехэтэй технологиие үргэн ехээр хэрэглэхэ хараа шугам баримталха зорилго табигдаад байна.

Техникые шэнэдхэн хубилгалгын эршэ 1,5 дахин тухай түргэдхэгдэхэ байна. Тиихэдээ ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлүүлхэ ябадал хангадаггүй, зохеодол бүридэлөөрөө хуушарһан зүйлнүүдые предприятинуудай бүтээн гаргаха ябадал болюулха хэрэгтэй. Машинанууд болон зэмсэг түхеэрэлгэнүүдэй техническэ шанар хэмжээе сэгнэхэ тон нарин хатуу гурим тогтоохо хэрэгтэй. Хуушарһан зэмсэг түхеэрэлгэнүүдэй үйлэдбэрилгые саг соонь болюулхын тула зэмсэг түхеэрэлгэнүүдые үйлэдбэрилгын эгээл захын болзор хугасаа тогтоохо, хуушарһан түхэлэй зүйлнүүдые бүтээн гаргаһанай түлөө бүри шанга хэмжээ абадаг болохо хэрэгтэй гээшэ ха.

Мүнөө сагай үйлэдбэриин хүгжэлтэдэ эрдэм ухаанай үүргэ үшөө ехэ боложо байна. Эрдэм ухаанай шэнжэлгын ашаг үрые дээшэлүүлхэ, эрдэм ухаанай ба техникын туйлалтануудые нэбтэрүүлхэ болзорнуудые нилээд ехээр хороохо, үндэһэн гол ба хамһабарин шэнжэлгэнүүдэй болон үйлэдбэриин хоорондохи холбооe гүнзэгы ехэ болгохо зорилгонуудые Гол шэглэлнүүдэй проект табяад байна. СССР-эй Науканuудай академиин, эрдэм наукын ба техникын хэрэгые эрхилдэг СССР-эй Гүрэнэй Комитедэй, бүхы министерствэнүүд болон албан зургаануудай уялгань хадаа эрдэм наукын хэрэглэмжэдэ һомологдоһон мүнгэ зөөриие ашагтай һайнаар хэрэглэхэ, түрүү һуури эзэлжэ болоомоор шэглэлэй шэнжэлгэнүүдтэ эдэ зөөринүүдые ашаглаха, эрдэм ухаанай эмхи зургаануудай ажал ябуулгые зохилдуулан холбожо хүтэлхэ хэрэгые нарижуулан һайжаруулха, эрдэм ухаанай шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые улам бүри түргэнөөр ашаглан хэрэглэхэ ябадал түйлаха хэрэг болоно. Тусгаар зорилготой комплексно программануудые үргэнөөр зохёон табижа, бэелүүлжэ байха хэрэгтэй. Нигэбэл, эрдэмтэдэй, үйлэдбэринхидэй, түсэблэлгын зургаануудай ба министерствэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хүсэл оролдолгые хамтадхан нэгэдхэжэ, эрдэм наукын ба техникын тон шухала асуудалнуудые шиидхэхэ ябадалда зорюулха арга боломжо олдохо байна. Эрдэм наукые үйлэдбэритэй холбодог эршэмтэй һайн түхэл маяг — эрдэм наукын болон үйлэдбэриин нэгэдэлнүүд саашадаа олошоруулан хүгжөөгдэхэ байна. Тиимэ нэгэдэл бүхэн эрхим дээдэ шанартай шэнэ продукци зохёожо, бүтээн гаргадаг, үйлэдбэриин технологиие ба эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулдаг томо томо центр болохо ёһотой.

Ашаг үрэ ба шанарые дээшэлүүлхэ талаар табигдаһан зорилгонууд үргэн ехэ, орёо хүндэ байна, тиигэбэшье, ажахын зургаанууд, партийна организацинуудай, арадай депутадуудай Соведүүдэй, профсоюзуудай, комсомолой, ажалша коллективүүдэй оролдосотой һайнаар, эрмэлзэл түгэсөөр хүдэлмэрилөөд байгаа һаань, эдэ зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ гэжэ бидэнэр найданабди!

МАТЕРИАЛЬНА ҮЙЛЭДБЭРИИН ҺАЛБАРИНУУДЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЫН ГОЛ ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД

Нүхэдүүд!

Гол шэглэлнүүдэй проект дотор материальна үйлэдбэриин һалбаринуудай хүгжэлтын, арадай ажахын бүридэлые нарижуулан һайжаруулгын, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй хубаарилгые һайжаруулгын арга замууд тодорхойлогдонхой. Тэдэнэй зарим нэгэн дээрэ тогтохомни.

«А» бүлэгэй һалбаринуудай продукцитай сасуулан харабал, «Б» бүлэгэй промышленностиин һалбаринуудай продукци үйлэдбэрилгын ургалтын шууд түргэн дабшалтанууд хадаа арбан нэгэдэхи табан жэлэй үндэһэн онсо илгаа болоно.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ арадай үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэ иимэ хэмжээтэйгээр дээшэлүүлэгдэхээр хараалагдана:

	Хэмжүүрэй единицэ	1980 он	1985 он	1981—1985 онуудта түйлагдаха ургалта (процентээр).
Эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудай продукци	млрд. түхэригөөр	100	123—126	23—26
тэрэ тоодо:				
гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан мяхан (I категориин субпродуктнуудые оруулалсан)	млн. тонно	8,3	11,1	34
гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан малай тоһон	мянган тонно	1276	1595	25
гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан ургамалай тоһон	—»—	2457	3790	54,2
гүрэнэй нөөсэһөө абтаһан, һүн дээрэ оруулагдан тоологдоһон сагаан эдеэн	миллион тонно	24,87	28,3	14
хүнгэн промышленностиин продукци	миллиард түх.	100	118—120	18—20
тэрэ тоодо:				
бүдүүд	млрд. дүрбэлжэн метр	10.7	12,7	19
трикотаж	миллион хэһэг	1622	2060	27
арһан гутал	миллион паар	744,3	830	11,5
культурна ажаһуудалай ба ажахын хэрэглэмжын эд бараан	миллиард түх.	43,5	61,0	1,4 дахинһаа бага бэшэ

«Б» бүлэгэй продукци үйлэдбэрилгын шууд түргөөр ургалта хадаа түйлай ехэ удха шанартай хэрэг болоно. Хүн зондо хэрэгтэй эд бараа үйлэдбэрилгые үргэдхэлгэ хангахын ба тэдэнэй шанарыень горитойгоор һайжаруулхын тула партийна ба совет органууд, министерствэ болон албан зургаанууд, ажалша коллективүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ ёһотой. Эндэ эдэбхи үүсхэл ба хүсэлэл оролдолго гаргаха, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин һалбаринуудта, тэрэшэлэн хүндэ индустридэшье бии байһан бүхы арга боломжонуудые, нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр хэрэглэхэ илангаяа шухала удха шанартай. Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхын тула нютагай арга боломжонуудые һайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэй. Һайн шанартайгаар, гоё һайханаар хэгдэһэн эд хэрэгсэлнүүд хүнэй гэртэ баяр баясхалан асарна. Энэ хадаа хүн зоной хэрэглэмжын эд бараа бүтээн гаргагшадай нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Арадай ажахые хүгжөөлгэдэ, эсэсэй эгээл ехэ үрэ дүнгүүдые түйлаха хэрэгтэ индустриин базова һалбаринууд — электроэнергетикэ, металлурги, хими, машина бүтээлгэ тодорхойлхы гол үүргэ дүүргэхэ байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хараалагдаһан промышленностиин базова һалбаринуудай гол шухала продукцинуудые үйлэдбэрилгын ургалта иимэ баримтануудаар тайлбарилагдана:

	Хэмжүүрэй единицэ	1980 он	1985 он	1981—1985 онуудта түйлагдаха ургалта (процентээр)
электроэнерги	млрд. квт. час	1295	1550—1600	20—24
нефть (газова конденсат оруулалсан)	миллион тонно	603	620—645	3—7
газ	млрд. кубометр	435	600—640	38—47
нүүрһэн	миллион тонно	716,4	770—800	7—12
хара металлаар хэгдэһэн прокат (бэлэн)	миллион тонно	103	117—120	14—17
машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын продукци	млрд. түх.	179	250	1,4 дахинһаа бага бэшэ
минеральна үтэгжүүлгэ: условно единицээр	миллион тонно	104	150—155	44—49
шэмэтэ бодосуудай 100 процент дээрэ абажа тоолоходо	млн. тонно	24.8	36—37	45—49
синтетическэ дабирхай ба пластмассанууд	—»—	3,64	6—6,25	65—72
утаһан ба химическэ утаһан	мянган тонно	1176	1600	36
цемент (ажахынууд хоорондын организацинуудай үйлэдбэригүйгөөр)	миллион тонно	124	140—142	13—15

Оронойимнай экономическа хүсэ шадалай хүгжэлтэ олонхи ушарта минерально-түүхэй эдүүдэй нөөсэнүүдэй байдалһаа ехээр дулдыдана гээшэ. Шэнэ табан жэлдэ геолого-шэнжэлгын хүдэлмэринүүд бүри ехэ эршэтэйгээр хэгдэхэ байна. Манайда байгаалиимнай баялигуудай нөөсын хэды ехэ байгаашье һаа, тэдэниие малтан абаха ба гамтайгаар хэрэглэхэ талаар ашаг үрэтэй арга замуудые саг үргэлжэ бэдэрхэ гээшэ бидэнэй уялга болоно.

Арбан нэгэдэхи табан жэл Леонид Ильич Брежневэй үүсхэлээр мүнөө зохёогдожо байһан СССР-эй энергетическэ программые бодото дээрэнь бэелүүлгын түрүүшын шата болохо байна. Тэрээн дотор түүхэй эдэй найдамтай ехэ баазатай Баруун Сибириин газова промышленностиие нэн түрүүн шууд түргөөр хүгжөөлгэдэ онсо анхарал хандуулагдана. Шэнэ табан жэлдэ газ абалгын бүхы нэмэлтые имагтал Баруун Сибирьтэ бэелүүлхээр хараалагдана.

Нефтиин промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд арбан нэгэдэхи табан жэлдэ тон ехэ, орёо бэрхэшээлтэй зорилгонуудые шиидхэхэ болоно.

Гол түлэб ядерна түлишэ, оронойимнай зүүн районуудтахи гидроэнерги ба нүүрһэ хэрэглэһэнэй ашаар электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлэгдэхэ болоно. 1981—1985 онуудта электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлгын 70 процентые, оронойимнай Европодохи хубида — тэрэнэй үйлэдбэриин бүхы ургалтые атомна ба гидроэлектростанцинуудһаа абахаар хараалагдана. Канско-Ачинска ба Экибастузай бассейнүүдэй нэмэл аргаар малтагдадаг хямда сэнтэй нүүрһэнэй бааза дээрэ хүсэ ехэтэй тепловой электростанцинууд баригдахаар хараалагданхай.

Ерэхэ жэлнүүдтэ томо томо городуудые түбэй нэгэ газарһаа дулаагаар хангалгада зорюулагдаһан шэнэ түхэлэй хүдэлмэри бэелүүлжэ эхилхээр хараалагдана. Дулаагаар хангалгын хүсэ ехэтэй атомна хэдэ хэдэн станцинуудай барилга тухай эндэ хэлэгдэнэ. Тиимэ станци бүхэн оршон тойронхи байгаалиие бузарлангүйгөөр оло мянган хүн зонтой городые дулаагаар бата найдамтайгаар хангажа шадаха юм.

Канско-Ачинска нүүрһэнэй бааза дээрэ шэнгэн түлишэ үйлэдбэрилгэ эмхидхэхэ талаар Леонид Ильич Брежневэй табиһан зорилгонуудтай холбоотой бүхы асуудалнуудые СССР-эй Госпланай, СССР-эй Науканuудай академиин, Эрдэм наука, техникын талаар СССР-эй Гүрэнэй комитедэй, Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын, бусад министерствэнүүд болон албан зургаануудай саг болзор соонь бүхы талаһаань шиидхэхэ гээшэ арадай ажахыда айхабтар шухала удха шанартай байха. Бидэнэр элшэ хүсэ үйлэдбэрилхэ, ашаг үрэ ехэтэй шэнэ арга боломжонуудые бэдэрхэ ба тэрэниие зохисотой зүбөөр хэрэглэхэ талаар хүдэлмэри эдэбхи ехэтэйгээр хэхэ зэргэтэйбди.

Түлишэ болон элшэ хүсэ үйлэдбэрилгын саашанхи ургалта ба түлишын-энергетическэ балансые нарижуулан һайжаруулга хадаа арадай ажахын бүхы һалбаринуудые, хүн зоной байдал һуудалые электрификацилгын хэмжээе горитойгоор дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл болоно.

Металлурги хүгжөөлгэдэ, металл үйлэдбэрилгын ургалтатай нэгэ доро металлай шанар үндэһөөрнь һайжаруулха, ашаг үрэ ехэтэй продукцинуудай зүйлнүүдые бүтээн гаргалга дээшэлүүлхэ талаар шууд сэхэ хараа бодол баримталагдаха. Промышленность болон барилга дээрэ эсэсэй продукциин единицэ бүридэ хара металлай гаргаша доошолуулха ябадал хангаха гээшэ эгээл гол шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Прокадай шанарые һайжаруулха, ассортиментые олошоруулха, хэрэглэгшэдэй эгээл бага гаргашатайгаар болбосоруулга хэхэ арга олгодог онол аргануудые хэрэглэн, энэ зорилго шиидхэгдэхэ байна. Арадай ажахыда хэрэглэхэдэ ашаг үрэ ехэтэй металлическа порошогуудые үйлэдбэрилгэ горитойгоор дээшэлүүлэгдэхэ.

Эдэ бүхы хэмжээнүүд, тэрэшэлэн машинануудай конструкцинуудые ба металл болбосоруулгын технологиие нарижуулан һайжаруулга; химическэ ба конструкционно материалнуудые улам үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал 1985 ондо машина бүтээлгэдэ 8 миллион тонно, барилга дээрэ 2 миллион тонно хара металлай прокат арьбалха арга олгохо.

Металлаар хэгдэдэг продукциин шанарые дээшэлүүлгэ хангахын тула металлургическа предприятинуудые техническэ талаар зэбсэгжүүлхэ, технологическа түрүү процессүүдые нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри улам эршэтэйгээр үргэлжэлүүлхэ шухала.

Металлаар хэгдэһэн продукцинуудай шанарые һайжаруулга хадаа конструкционно материалнуудай талаар түйлагдаха гол дабшалалтануудай ниитэ шухала асуудалнуудай нэгэ хуби болоно. Тэдэнэй балансада алюминиин, үнгэтэ бусад металлнуудай хэрэглэгдэдэг хуби ехэ болохо. Полупроводниково, онсо сэбэр ба дээшэлүүлэгдэһэн параметрнуудтай бусад материалнуудые үйлэдбэрилгэ хүгжөөгдэхэ байна. Пластмасс, няамал модон конструкцинуудые, модоор хэгдэһэн хабтагайнуудые, картон, химическэ, модо болбосоруулгын, целлюлозно-саарһанай ба бусад зүйлэй продукцинуудые гаргалга дээшэлүүлэгдэхэ.

Арадай ажахые техническэ талаар шэнэдхэн зэбсэгжүүлгэ, тэрэниие ашаг үрэ ехэтэй замда гаргаха ябадал машина бүтээлгын үмэнэ айхабтар онсо шухала зорилгонуудые табина гээшэ. Гол шэглэлнүүдэй проектээр арбан нэгэдэхи табан жэлдэ энэ һалбариин продукци үйлэдбэрилгые 1,4 дахинаар дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана. Энергетическэ, хүндэ, транспортна, химическэ, нефтиин промышленностьда, хүдөө ажахыда хэрэгтэй машина бүтээлгын, станогуудые бүтээлгын, прибор бүтээлгын, электротехническэ промышленностиин, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй машина бүтээлгын продукци гаргалга нилээд дээшэлүүлэгдэхэ.

Технологи нарижуулан һайжаруулһанай, үйлэдбэриин талаар мэргэжэлээ гүнзэгырүүлһэнэй, металл болбосоруулдаг түхеэрэлгэнүүдэй бүридэлые һайжаруулһанай ашаар машина бүтээлгын өөрынь үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлнэ.

Эгээл гол шухалань гэхэдэ, машина бүтээлгын продукциин шанарые һайжаруулга ба тэрэниие шэнэлхэ ябадал болоно. Арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үйлэдбэри оньһожоруулга ба автоматизацилгада хэрэгтэй машина болон түхеэрэлгэнүүдээр хэрэглэмжэ гүйсэд дүүрэнээр хангагдаха ёһотой.

Технологическа гол түхеэрэлгэнүүдэй, приборнуудай, хүтэлбэрилгын ба хиналта шалгалтын элдэб системэ болон хэрэгсэлнүүдэй бүридэлдэ ородог нэгэ хуби болохо электронно тон бишыхан машинануудые үйлэдбэрилгэ горитойгоор үргэдхэгдэхэ. Агрегадууд болон тодхогдодог түхеэрэлгэнүүдэй хубиинь хүсэн дээшэлхэ, тэдэнэй найдамтайгаар ашаглагдаха болзорынь, ашаг үрэнь ехэ болохо. Автоматическа манипуляторнууд (промышленна робот) улам олоор бүтээгдэдэг болохо.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ нефтиин, газай, хүнгэн, эдеэ хоолой болон промышленностиин бусад һалбаринуудые оньһон техникээр зэбсэгжүүлэн хангалгада ехэ алхам хэгдэхэ байна. Барилгын ба мелиоративна хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулхын тула шухала хэрэгтэй бүлэг машинануудые зохёон бүтээлгэ гол түлэб дүүргэгдэхэ юм. Хүдөө ажахыда хабаатай машинанууд та шухала оньһон техникын зүйлнүүд үргэдхэгдэхэ байна.

Түүхэй эдэй, түлишын ба элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые гүйсэд алмаха арга олгодог улам бүтээсэ ехэтэй машинануудые зохёон бүтээлгые түргэдхэхөөр хараалагдана. Тиигэжэ металлургида, химидэ, мүн бусад һалбаринуудта хоёрдохёо хэрэглэгдэдэг элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые бүри һайнаар ашаглаха зорилготойгоор шанаржуулан гаргалгын котелнуудые бүтээлгэ 1,6 дахин дээшэлүүлхээр хараалагдана. Дизельнэ двигательнүүдтэй ашаанай автомобильнуудые бүтээн гаргалга 1,9 дахин ургажа, түлишэ горитой алмаха арга олдоно.

Машина бүтээлгэ тухай хэлэхэдээ, үшөө нэгэ асуудалда тогтохо хүсэлэнтэйб. Энэ һалбари мүнөөнэй техникэ бүтээхэһээ гадна, хэрэглэгшэдтэ ашагтай һайнаар хүдэлхэдэнь эдэбхитэйгээр нүлөөлхэ зорилготой. Энээнэй тула барилгын хэрэгтэ орёо нарин түхеэрэлгые хабсаралгада машина бүтээлгын предприятинуудай үргэнөөр хабаадаха, тэрэниие техникээр хангалгые гуримшуулан һайжаруулха, фирмын нэгэдэмэл аргаар заһабарилха предприятинуудай, колхоз, совхозуудай эрилтэнүүдые запас частьнуудаар бүрин хүсэд хангаха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала.

Нэгэдэмэл агропромышленна комплексые байгуулдаг һалбаринуудые харилсаа холбоотойгоор, тэнсүүритэй һайнаар хүгжөөлгые хангалгын хүдэлмэри шэнэ табан жэлдэ үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Арадай ажахыда табигдаһан бүхы һомололгонуудай гурбанай нэгэ шахуу хубинь тэрэниие хүгжөөлгэдэ, нарижуулан һайжаруулгада, эдэнэй ехэнхи хубинь хүдөө ажахын үйлэдбэрие хүгжөөлгэдэ сэхэ гаргашалагдажа, эдеэ хоолой асуудалые шиидхэлгэдэ экономикын энэ секторэй тон ехэ удха шанарые тодорхойлдог.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургалта иимэ хэмжээнтэй байхаар хараалагдана гэбэл:

	Хэмжүүрэй единицэ	1976—1980 онуудта жэлэй дунда зэргын үйлэдбэрилгэ	1981—1985 онуудта жэлэй дунда зэргын үйлэдбэрилгэ	1981—1985 онуудта жэлэй дунда зэргын үйлэдбэрилгын ургалта (процентээр)
Тараан	миллион тонноор	205,0	238—243	16—19
Саахарай свекло	—»—	88,4	100—103	13—16
Наран сэсэг	—»—	5,32	6,8	28
Хлопок-сырец	—»—	8,9	9,2—9,3	3—4
Мяхан (үүсэлгэдэһэн)	—»—	14,8	17—17,5	15—18
Һүн	—»—	92,6	97—99	5—7
Үндэгэн	миллиардаар	63,1	72	14
Овощ	миллион тонноор	26,0	29,4	13
Үрэ жэмэс	—»—	9,4	11,5	22
Ноoһон	мянган тонноор	460	460—480	2—4

Хүдөө ажахын продукци дээшэлүүлхэ даабаринууд горитой ехэ юм. Эдэниие дүүргэхын тула һомологдоһон мүнгэ зөөри хэрэглэлгые нилээд һайжаруулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриин саашанхи ургалтые, ашаг үрын дээшэлэлгые хангаха хэрэгтэй.

Таряа хуряалгые дээшэлүүлхэ, тэжээл үйлэдбэрилгые үндэһөөрнь һайжаруулха, энээнэй үндэһэ һуури дээрэ мал ажалые хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продукциин гээлтые хороохо, тэрэнэй шанарыень һайжаруулха хэмжээнүүдые бэелүүлхэ гээшэ гол зорилгонууд болоно.

Хүн бүхэнэй хүртэсэдэ абажа харахада, хүдөө ажахын продукциин ургалта урда тээхи табан жэлэйхинээ хоёр дахин үлүү ехэ байха юм. Энээниие түйлахын тула газараа бүри һайнаар эдүүрилэн ашаглаха, хүдөө ажахын үйлэдбэрие мэргэжүүлгын, томодхолгын хэмжээе дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын материально-техническэ үндэһэ һууриие бэхижүүлгээ үргэлжэлүүлхэ, тэрэниие индустриальна үндэһэ һуури, түрүү технологи дээрэ табиха хэрэгтэй. Хүдөө ажахын хүдэлмэриие, нэн түрүүн малай фермэнүүдэй ажалые оньһожоруулгын хэмжээе дээшэлүүлхэ гэһэн зорилго табигдана. Табан жэлэй үедэ колхоз, совхозуудта ажалые элшэ хүсөөр хангалга — 1,5 дахин, харин зэбсэгжүүлгын фонд 1,4 дахин дээшэлүүлэгдэхэ байна. Шэнэ техникээр хангалга үргэдхэгдэхэ. Колхоз, совхозуудые хүсэтэ тракторнуудаар, автомобильнуудаар хангалга нилээд дээшэлхэ байна. Шэнэ табан жэлдэ хүдөө ажахын оньһото техникын шанарые улам һайжаруулха шухала. Ушарынь юуб гэхэдэ, мүнөө үсөөн бэшэ гомдол баримтануудай ородог оньһон техникэ эгээл үндэр эрилтэнүүдтэ харюусаха ёһотой.

Манай промышленность минеральна үтэгжүүлгэнүүдые, ургамалнуудые хамгаалха химическэ хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилэн гаргажа, колхоз, совхозуудта эльгээлгээ хэлбэришэгүй үргэдхэжэ байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ 1,5 шахуу дахин дээшэлүүлэгдэхэ юм. Холимол ба буилуулмал үтэгжүүлгэнүүдые ехээр үйлэдбэрилхын тула химическэ промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд анхарал оролдолго гаргаха ёһотой. Гэхэтэй хамта минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ашаглалгын, мүн хубаарилгын хэрэгые һайжаруулха шухала. Эндэ эгээл ехэ ашаг олзо үгэхэ, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые ехээр абадаг ажахынуудай хүдөө ажахын продукци горитой үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгаяа тэды шэнээгээр дээшэлүүлхые түйлаха гээшэ шухала удха шанартай. СССР-эй Госплан, СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд энэ асуудалые шэнжэлжэ үзөөд, ниитэ-гүрэнэй аша туһые хүтэлбэри болгон, тэрэнэй зүб шиидхэбэри олохо ёһотой.

Газарые һайжаруулгада мүнгэ гаргашалгада иимээр хандалга зүб байха һэн гэжэ һанагдана.

Мал ажалда тэжээлэй бааза байгуулха тухай хэлэхэдээ, тэжээлэй, тараанай нөөсэнүүдые бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэлгэ ехэ удха шанартай гээд тэмдэглэхэ шухала. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ белок болон шэмэтэй бусад бодосуудаарнь тэжээлэй тэнсүүриие һайжаруулхаар хараалагдана. Ороoһото бобово болон белок ехэтэй бусад ургамалнуудые, микробиологическа синтезэй продукци үйлэдбэрилгээ бүри хурдан түргэнөөр дээшэлүүлһэнэй, тэжээлэй шэмэтэ бодосуудай гээгдэлые усадхаһанай, тэжээл үйлэдбэрилгын индустриие хүгжөөһэнэй ашаар энээниие түйлахаар хараалагдана.

Хүдөө ажахын продукциие һайнаар хадагалха асуудалда онсолон тогтожо хэлэхые хүсэнэб. Үйлэдбэрилгэһөө хэрэглэлгэ хүрэтэрхи бүхы замда тараан, овощ, хартаабха, мяхан, һүн мүнөө болотор гээгдэлдэ ородог байна. Минеральна үтэгжүүлгэнүүд ба тэжээл мүн лэ бага бэшэ гээгдэлдэ ороно. Продукци хадагалалгын эрхэ байдалые һайжаруулхын, тэрэнэй гээгдэлые хороохын тула шэнэ табан жэлдэ 15 миллиард түхэригэй гэхэ гү, али урда табан жэлэйхиһээ 1,6 дахин ехэ капитальна һомололгонууд хэгдэхээр хараалагдана. Ороoһо тараанай складуудые, овощ ба тэжээлэй холодильнигуудые, хадагалха түхеэрэлгэнүүдые барилгада, мүн бусад барилгануудые бодхоолгодо эдэ мүнгэ зөөри гаргашалагдаха юм. Гэбэшье ажалай эмхидхэлһээ, тэрэнэй үрэ дүнгүүдтэ ушар ёһо ойлгожо, гамтайгаар хандаһанһаа гээгдэлнүүдтэй тэмсэлдэ түйлагдаһан амжалта гол түлэб дулдыдадаг, энээн тухай бидэ нэн түрүүн һанажа ябаха ёһотойбди.

Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ эрдэм наука шухала үүргэ дүүргэдэг. Эрдэмтэдэй хүсэлэл оролдолгонууд газарай үрэжэл ба ургасые али бүхы аргаар дээшэлүүлхэ, үрэһэ шэнжэлгые һайжаруулха талаар шэглүүлэгдэхэ ёһотой. Ороoһото ургамалнуудай, хлопогой, саахарай свеклын, наран сэсэгэй баян ургасатай шэнэ сортнуудые бии болгожо, дары түргөөр полинуудта гаргаха, малай үүлтэр ба ашаг шэмын шэнжэ шанарнуудые һайжаруулха талаар селекционно хүдэлмэриие нарижуулан табиха хэрэгтэй.

Манай хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүсэн үргэн ехэ хэмжээтэйгээр ургажа байна. Мүнөө тэрэниие ээзэн ёһоор хэрэглэхэ, агропромышленна комплексые хүгжөөлгэдэ һомологдоһон мүнгэ зөөриһөө эгээл ехэ ашаг олзо абалгые хангаха гээшэ илангаяа шухала. Энэнь нэн түрүүн хүдөөгэй бүхы ажалшадай, мүн хүдөө ажахын продукциие хадагалалгада, зөөлгэдэ, буйлуулгада, тэрэниие хэрэглэгшэдтэ хүргэлгэдэ хабаатай дүтэрхы һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй эмхидхэлээр, үүсхэл эдэбхеэр, ажал хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандалгаар тодорхойлогдодог. Эндэ агропромышленна комплексын бүхы һалбаринуудые бүтээсэ ехэтэй техникээр хангаха уялгатай. Манай машина бүтээгшэдһээ ехэ юумэн дулдыдаха байна.

Эрхэтэдэй хубиин хамһабарин ажахынууд, предприятинууд болон эмхи зургаануудай хамһабариин ажахынуудтал адли, мяха, һү, хартаахa ба бусад продуктнуудые үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ тиимэ арга нөөсэ тухай мартажа болохогүй.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ үйлэдбэрие хангадаг ажахын һалбаринуудай комплекс саашадань хүгжөөгдэхэ байна. Арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдһээ түмэр замай транспортда тохёолдожо байдаг гээгдэлые гаталан дабаха гээшэ шухала удха шанартай зорилго мүн. Түмэр замай транспортын материально-техническэ үндэһэ һууриие горитой ехээр бэхижүүлхые Гол шэглэлнүүдэй проектээр хараалагданхай. Эдэ бүхы талаар капитальна һомололгонууд 1,3 дахинһаа үлүүгээр дээшэлүүлэгдэхэ байна. Электровозууд ба тепловозуудай парк ургаха юм. Контейнернууд болон пакедууд соо ашаа зөөлгэ үргэнөөр хүгжөөгдэжэ, 80-яад онуудта тэдэнэй хэмжээн гурба дахин дээшэлхэ.

Холын зайда ашаа зөөлгые хороожо, аша үрэгүйгөөр ашаа зөөлгые зансуулжа, зөөлгын хэрэг хүтэлбэрилгые СССР-эй Госплан, СССР-эй Госснаб, Зам харилсаанай министерство, министерствэнүүд болон албан зургаанууд эрид һайжаруулха зэргэтэй.

Зам харилсаанай министерство ашаглалгын хүдэлмэриин эмхидхэлэй хэмжээе эрид дээшэлүүлхэ, ашаа тээлгэ-буулгалгын ба заһабарилгын хэрэгүүдые комплексноор оньһожоруулгые оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ, түмэр харгы замуудаар ябалгын хүдэлөөе хурдадхаха, хэрэглэгшэдтэ ашаа таһалгаряагүй хүргэлгые хангаха ёһотой.

Бүхы түхэлэй транспорт дээрэ пассажирска ба ашаанай хэдэн шэнэ лининүүд нээгдэхэ юм. Нефтепродуктнуудые ябуулха 12 мянга шахуу километр утатай хоолой сорго барихаар хараалагдана, энэнь арбадахи табан жэлдэ ашаглалгада оруулагдаһанһаа таба дахин ехэ байна. Арктикын баруун райондо Вилькицкэ хоолой хүрэтэр навигаци түхэреэн жэлдээ хэгдэдэг болохо.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта).

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXVI СЪЕЗД

НҮХЭР Н. А. ТИХОНОВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ТҮГЭСХЭЛ

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи нюурнуудта).

Ашаа болон пассажирнуудые зөөлгэдэ автомобильна, гол мүрэнэй транспортын үүргэ ургаха байна. Нэн түрүүн Сибирьтэ, Алас-Дурна зүгтэ, мүн РСФСР-эй Хара бэшэ хүрьһэтэ нютагта хатуу хушалтатай автомобильна харгынуудые барилга үргэлжэлүүлхэдэ юм. Сибирь ба Алас-Дурна зүгэй нютагуудта гол мүрэнэй транспортын портын ажахые бэхижүүлхээр хараалагдана. Капитальна эд» бүхы һомололгонуудай хахад шахуу хубиниинь түс районууд абаха байна. Тиигэжэ эршэмтэйгээр түбхинүүлэгдэжэ байһан районууд Арктикын далайнууд соо-түүр, БАМ-ай ашаглалгада оруулагдаһан участогуудаар, Сибириин гол мүрэнүүдэй транспортна бата холбоотой болохо.

Агаарай транспорт гаргаша багатай, таарууу зохид шэнэ самолеудуудаар нэмэгдэжэ. Гол болон нютагай линиинүүдтэ аэропортнууд олошоруулагдаха, ашаа зөөлгын ба самолеудуудые хангалтые онһоожоруулгын, автомадаар [illegible] эдэниие түхеэрэлгэ һайжаруулагдаха байна.

Бүхы түхэлэй транспортын хүдэлмэри хүтэлбэрилгые, арадай ажахын бусад һалбаринуудтай эдэнэй холбоо барисаае таараалдуулан табилгые һайжаруулха хэмжээнүүд абтаха юм.

Хэлхээ холбоое хүгжөөхэ, тэрээгээр хүн зоной эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые гүйсэд хангаха талаар ехэ даабаринууд тогтоогдоно.

Ороной экономическа хүсэ үргэдхэлгэ капитальна барилгын хэмжээнһээ шиидхэхы ёһоор дулдыдагдаг байна. Ажахын энэ һалбарин хэрэгүүдые һайжаруулхада партиин Центральна Комитет, правительство тон ехэ анхарал хандуулдаг. Шэнэ табан жэлдэ барилгашадта, проект зохёоһошодто үндэр ехэ эрилтэнүүд табигдана. Һайн шанартайгаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр, хурдан түргэнөөр проект таһалха, бариха, хараалагдаһан болзор соогоо барилга бүхэнэй ашаглалгада оруулагдахыень, али бүхы талаараа мүнөөнэй түхэл шэнжэтэй байхыень туйлаха гээшэ эдэнэй уялга мүн.

Арадай ажахын гол барилгануудһаа материальна ба ажалай нөөсэнүүдые зайлуулгада эсэргүү, барилгын болзор унжагайруулгада эсэргүү тэмсэл бүри оролдосотойгоор ябуулха, нэгэн доро бодхоогдожо байһан барилганууудай тооё хороохо хараа шэглэлые үргэлжэлүүлхэ шухала.

1980 ондо дүүргэгдэһэн барилгын ургалтые зэргэлдээ хэмдэ. 1983 ондо түрүүшын хэмжээе нормоор хараалагдаһандань хүргэхэ зорилго табигдана. СССР-эй Госплан, министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд шэнэ барилга эхилхэ һуурии табихадаа, гүрэнэй аша туһые наринаар хүтэлбэри болгохо ёһотой. [illegible] эмхинүүдэй бии байһан [illegible] районуудта капитальна материальна нөөсэнүүдые гаргашалха ябадалые эрид усадхаха хэрэгтэй. Тэрээнһээ гадна, эдэ эмхинүүдэй ба барилгын индустрин баазануудай тоо манай шэнэ барилганнуудай [illegible] тодорхойлогдохо ёһотой.

Барилга үргэнөөр хэгдэжэ байһан районуудта территориальна барилга-хабсаргын эмхинүүдэй хүсэнүүдые үргэдхэхэ тухай, олон газарта хүдэлжэ шадаха барилгын эмхинүүдые хүгжөөхэ ба тэдэниие һайнаар хэрэглэхэ, барилгын үйлэдбэрилгын түрүү онол арганууды хаа хаанагүй нэбтэрүүлхэ тухай министерствэнүүд анхаралаа хандуулха эрэгтэй. Тэрэниие индустриальна шэнжэтэй болголгын хэмжээе дээшэлүүлхэ талаар элсүүлэгдэһэн хүсэлэл оролдолгонуудаа һуларуулха болохогүй.

Партийна ба совет органууд, арадай хиналтын комитедууд барилгын асуудалнуудые сааг үргэлжэ хиналтада байлгаха, нютагай ба албан зургаанай тала баримталгын, мүнгэ, зөөри талааржа үрихэ ушар баримтануудые эрид зайсуулан сараха, барилгануудые болзор соогоо ашаглалгада оруулахадаа хойшолон, эдэнэй шанартай [illegible] түлөө ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ ёһотой.

Шэнэ табан жэлдэ, холын ерээдүйдэ түбхинэн һуурижаһан, мүн шэнэ газар нютагуудта үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хубаарилгые тааруугаар табиха хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэхэ байна. Эдэниие комплексноор хүгжөөлгэ ба мэргэжүүлгые үргэдхэхөөр, ажахынуудай хоорондохи холбоо барисаае һайжаруулхын тула хэмжээнүүдые абахаар хараалагдана. Ороной зүүн ба хойто районуудай байгаалиин баялигууд түсэбэй ёһоор, хурдан түргэнөөр ашаглагдаха юм. Эдэ районууд ороноо түлишөөр, элшэ хүсөөр, минеральна түүхэй эдээр хангалгада улам ехээр удха шанартай болохо юм гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

Баруун Сибириин, Саяанай, Ангар-Енисейн, Тимано-Печорын, Урда-Якадай, Павлодар-Экибастузска, Урда Таджигай ба бусад территориально-үйлэдбэриин комплексуудые хүгжөөхэдөө байна. Эдэниие бүрилдүүлэн хүгжөөлгэ шэнэ шатада гараба. Энэнь һалбаринуудай, мүн хангалтын үйлэдбэринүүдэй бүхэли комплексые [illegible] тогтолго, хүгжөөлгэ харааатай байна. Баруун Сибирьтэ Тобольско ба Томско заводуудта шэнэ хүсэнүүдэй ашаглалгада оруулагдаха, орон дотороо эгээл томо ехэ нефтехимическэ баазые байгуулгын эхин табигдаха юм. Энэ районой нефтиин, газай ба химическэ промышленностиин түхеэрэлгэ хэрэглэгшэнүүдые үйлэдбэрилгын гаргаха заводууд, мүн бусад барилганууд бодхоогдохоор хараалагдана. Нефтьтэй хамта абтадаг газые бүри гүйсэд дүүрэнөөр хэрэглэхэ предприятинуудые энэ барилга табан жэлэй туршада соо тэрэнэй гээгдэлые 2.5 шахуу дахин хороохо арга олгохо байна.

Байгал-Амарай түмэр замай барилгые дүүргэлгэ хадаа үргэн ехэ районой ажахын хүбэн заханда эрид хубилалта шата болохо юм. Горитой ехэ баржэлээ түбтүүдые гаталан, БАМ-ай барилгашад ехэ, һайн һайхан хэрэг бэелүүлэ — арбадахи табан жэлэй даабаринуудые улуулан дүүргэ, хэдэн зуугаад километр харгы, шэнэ хото городууд болон һуурин тосхонуудые, үйлэдбэриин олон арбаад барилгануудые бодхооба. Тиигэжэ шэнэ табан жэлдэ Байгал-Амарай бүхы замаар [illegible] нээхэ [illegible].

Барилгашадта, түмэр замшадта, предприятинуудай коллективүүдтэ, манай комсомолдо, энэ асари ехэ барилгада хабаадажа байһан бүхы хүнүүдтэ партиин Центральна Комитедэй ба Совет правительствын үмэнэһөө үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэжэ байһанаа мэдүүлхыемнай зүбшөөгыт!

БАМ-ай оршондохи байгаалиин нөөсэ баялигуудые, ажахыда эдэбхитэйгээр элсүүлхын тула. юрэдөөл, хэдэн жэлэй хэрэгтэй байһаниинь элитэ. Гэбэшье мүнөө министерствэнүүд ба албан зургаануудтай, Россин Федерациин Министрнүүдэй Советтэй хамта СССР-эй Госплан БАМ-ай оршондохи кокслождодог шулуу нүүрһэнэй, түмэрэй, үнгэтэ ба хоморой шухаг металлнуудай, бусад ашагта малтамалнуудай баян хэбтэшэнүүдые, тэрэ тоодо Удоканай зэдэй хэбтэшые, Забайкалиин, Урда-Якадай, Алас-Дурна зүгэй ой модоной нөөсэ ашаглалгада үргэн ехэ программа эдэбхитэйгээр зохёохо ёһотой. Иимэ программа БАМ-ай оршондохи байгаалиин баялигуудые ажахыда элсүүлхын үйлэдбэринүүдэй бүхэли комплексые [illegible] хүгжөөлгэ харааатай байна. [illegible] Тобшолон хэлэбэл, түмэр замай барилгада гүрэнэй элсүүлһэн һомолон тэдэ ехэ гаргашануудаа тон ехэ ашаг олзо һаяын сагта абаха арга олгохон ажал ябуулгые һайн бодомжолгодон, тодо нарин программаар ябуулха ёһотой.

Шэнэ табан жэлдэ аха дүү бүхы республиканудай экономико ба соёл культура саашадаа хүгжөөгдэхэ юм. Республиканудта зохилдуулан үгтэһэн даабаринууд Гол шэглэлнүүдэй проектын түсэбтэй булэг дотор хараалагдаһан. Тэдэниие дабтангүй, эдэ даабаринууд ажалай нииттэ-союзна хубаарилгын булюу байлтые хэрэглэлгэтэйгээр республиканудай ажахынуудые комплекснэр, тэнсүүритэй һайнаар хүгжөөхэ талаар тодорхойлогдоно гэжэ хэлэнэ. Хараалагдаһан даабаринуудые дүүргэлгэ арадай ажахын нииттэ нэгэн комплексын хүгжэлгэдэ, союзна республиканудай экономикые али бүхы талаһаань хүгжөөхэ, ойртуулха хэрэгтэ тусалха юм. Иимэ хандаса ленинскэ национальна политикын гол ёһонуудта бүримүһэн таараалдана.

Тиигэжэ шэнэ табан жэлдэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудые, экономическа районуудые саашадань хүгжөөхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ гэжэ үзэмжэ байна. Горнягууд, металлургууд, нефтьшэд, газ олзоборилогшод, машина бүтээгшэд, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд. барилгашад. эрдэмтэд. инженернүүд болон техникүүд — бүхы республиканудай, хизаарнуудай ба областьнуудай ажалшад зохёохы, шэн габьяата ажалаараа зохёон байгуулгын шэнэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ байһандань партиин Центральна Комитет болон правительство батаар найдана!

III. ГАДААДЫН ЭКОНОМИЧЕСКА ХОЛБООНУУДЫЕ ХҮГЖӨӨЛГЭ

Нүхэдүүд!

Хариин оронуудтай экономическа болон научно-техническэ холбоогоо үргэдхэхэ, ажал хүдэлмэрие уласхоорондын талаар али али талануудта ашагтайгаар хубаарилгын арга боломжонуудые хэрэглэхэ гээшэ совет гүрэнэй ажал ябуулгын шухала шэглэл мүн.

Социалис гүрэнүүдтэй харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ гээшэ манай гол анхаралда байдагынь ойлгосотой. Аха дүү оронуудай хоорондохи экономическа болон научно-техническэ холбоон ниитэ аша туһада батаар үндэһэлдэг, тон гүнзэгы, али бүхы талын шэнжэ шанартай байха юм. Нефтепровод «Дружба», «Мир» гэжэ энергосистемэ, «Братство» болон «Союз» гэһэн газопроводууд амжалтатайгаар хүдэлнэ. Эдэмнай социалис ёһоной нэгэдэлэй ашаар бүтэһэн томо зүйлнүүд мүн. Тиин эдэнэй нэрэнүүдтэнь аха дүү ёһоной, бэе бэедээ туһалалсаха харилсаан бологшо шэнэ түхэлэй экономическа харилсаануудай гол удхань харагдана. Бидэнэр СЭВ-эй гэшүүн бусад оронуудтай арадайнгаа ажахын түсэбүүдые саашадаашье улам һайнаар тааралдуулдаг байхабди, социалис ёһоной экономическа нэгэдэл гүнзэгырүүлхэбди. Энэ хадаа дэлхэйн экономикодо социализмын ээлдэг һуурие бэхижүүлхэ, дэлхэйн капиталис ажахыда үзэгдэдэг элдэб муу хараа шэглэлнүүдэй нүлөөнһөө социалис оронуудые хамгаалха шухала арга мүн гэжэ тоолонобди. СЭВ-эй гэшүүн-оронуудтай СССР-эй хэдэг худалдаа наймаанай хэмжээн нилээд ехэдэхэ юм.

Энергетикэ хүгжөөлгэ, түлишэ болон түүхэй эдээр хангалга, тэдэниие зүб һайнаар ашаглалга; машина бүтээлгын продукциин техническэ хэмжээн ба шанарыень һайжаруулга, түрүү янзын машина болон түхеэрэлгэ үйлэдбэрилгэдэ улам нягтаар хамжан ажаллалга; хэрэглэлэй эд товарнуудай ассортиментыень үргэдхэн, шанарыень һайжаруулга гэхэ зэргын шухалын шухала асуудалнуудые шиидхэхэ талаар бидэнэр тэдэ оронуудтай экономическа холбоо харилсаа бэелүүлдэгбди. СЭВ-эй оронуудай хамтаараа зохёоһон, 1990 он хүрэтэрхи үедэ хараалагдаһан харилсаа холбооной, удаан болзорой тусхай зорилготой программанууд эгээл тиимэ шэглэлтэй юм.

Атомна электростанцинуудай түхеэрэлгэ, хүндэ болон шухаг станогуудые, болбосоруулгын түбүүдые ба тоотой программна хүтэлбэритэй түхеэрэлгэ, мүн тракторнүүдые, ашагта малтамалай, шахтын болон бусад түхеэрэлгэ үйлэдбэрилхэ талаар мэргэжэхэ, хамжан нэгэдэхэ тухай хэлсээнүүд шэнэ табан жэлдэ бэелүүлэгдэхээр баталагдаа. Хмельницкэ атомна электростанци, ашагта малтамал шанаржуулха комбинадууд, ферросплавай заводууд болон бусад томо предприятинууд социалис нэгэдэлэй үндэһөөр СССР-эй газар дээрэ баригдаха юм. Энээнтэй хамта Советскэ Союз аха дүү оронуудта бодхоогдохо үйлэдбэриин хэдэн шухала предприятинуудые байгуулха хүдэлмэридэ хабаадалсаха.

Хүгжэжэ байгаа гүрэнүүдтэй бидэнэр үнэн зүб, адли тэгшэ үндэһөөр харилсаа холбоогоо бэелүүлдэгбди. Худалдаа наймаа тэдэ оронуудтай хэхэһээ гадна, промышленна болон хүдөө ажахын предприятинуудые байгуулхадань, мүн национальна кадрнуудые бэлдэхэдэнь, удаан болзорой промышленна хамжаанда үндэһэлһэн хэлсээнүүдээ бэелүүлхэдэнь, тэдээндэ экономическа туһаламжа үзүүлэгдэдэг.

Урдынхидаал адли Советскэ Союз капиталис оронуудтай тогтууритай, бэе бэедээ ашаг олзотой холбоо тогтоохын, даажа абаһан уялгануудтаа али али талаһаа наринаар сахиһанай үндэһөөр тэрэ холбоогоо үргэдхэхын түлөө Советскэ Союз оролдодог. Олон капиталис гүрэнүүд ба хэрэг ябуулдаг хүнүүдэй зүгһөө уласхоорондын экономическа харилсаа холбоо бэелүүлхэ асуудалнуудые бүтэхэ тээшэнь һайнаар шиидхэхэ эрмэлзэл үзэгдэдэг, тиин бидэнэр түбхын түрүүндэ тэдэ гүрэнүүдтэй худалдаа наймаа хэхэбди. Жэшээнь, США-тай хэлэг худалдаа наймаанай улам бага боложо гү, али зарим үедэ хэгдэхэеэ болишоод байдагтань бидэнэр зэмэтэй бэшэбди. Энэ Холбоото Штадуудай ябуулдаг политикын үрэ мүн. Тэдэнэр тэгшэ эрхэтэйгээр харилсан ажаллаха хэрэгтэ харшаар, өөрынгөө харата политическэ зорилгоор худалдаа наймаа ашаглахые оролдоно. Советскэ Союз тушаа хэлэбэл, бидэнэр адли тэгшэ, али алиндаа аша туһатай байлгын үндэһөөр Холбоото Штадуудтайшье экономическа харилсаагаа хүгжөөхөөр бэлэмди.

Манай бэелүүлдэг гадаадын экономическа ажал ябуулга түхеэрэлгээр, технологическа процессүүдээр, түүхэй эд болон материалнуудаар арадай ажахын эрилтэнүүдые улам һайнаар хангаха хэрэгтэ, тэрэшэлэн арадай хэрэглэлэй эд товарнуудаар хүн зониие һайнаар хангаха хэрэгтэ туһа болохо ёһотой. Ажал болон материальна баялигуудые арьбалха, техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, саг алмаха зорилгоор түсэблэлгын болон ажахын зургаанууд гадаадын экономическа холбоое улам ашаг үрэтэй болгохын түлөө саг үргэлжэ оролдохо зэргэтэй.

Уласхоорондын экономическа харилсаа холбоо үргэнөөр хүгжөөхэ гэһэн Советскэ Союзай хараа шугам хубилхагүй юм. Юундэб гэхэдэ, энэ хадаа эб найрамдал хамгаалха, түгшүүрилтэ байдал һуларуулха, арадуудай үгээ ойлголсолгодо туһалха гэһэн совет гадаадын политикын шэглэлыень дэлхэйн экономическа харилсаануудта бэелүүлэн харуулһан манай үндэһэн шухала хараа шугам мүн.

IV. ХҮТЭЛБЭРИИН БОЛОН АЖАХЫ ЭРХИЛЭЛГЫН ХЭМ ХЭМЖЭЭЕ НЭТЭРҮҮ ШАНГААР ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Нүхэдүүд!

Һүүлэй жэлнүүдтэ ажахы эрхилэлгые нарижуулхын, промышленностиин, хүдөө ажахын болон барилга хүтэлбэрилхэ арга онолнуудые һайжаруулха талаар XXV съездын шиидхэбэринүүдэй ёһоор ехэ юумэн хэгдээ. Промышленна болон үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдые байгуулһанай үндэһөөр хоёр болон гурбан шатын хүтэлбэрилэлгэдэ оролдохо ябадал бэелүүлэгдэбэ. Министерствэнүүдэй эрхэнүүд болон үүргэнь үргэдхэгдээ. Тэдэнэй зариманиинь шэнэдэлэн хубилгадаа. Арадай ажахын эрилтэтэй таараалдуулан, шэнэ министерствэнүүд байгуулагдаа. [illegible] Центральна Комитет болон правительство ажахы эрхилэлгые улам нарижуулха, [illegible] Партиин [illegible] ха, ажахын тоосоо бэхижүүлхэ, материальна болон морально урмашуулга һайжаруулха гэжэ хараалагдана.

Министерствэнүүд болон албан зургаанууд, [illegible] хараалагдаһан гүйсэд бэелүүлэгдэхэ, нэгэдэлнүүд болон предприятинуудые [illegible] шэнэ эрхэ [illegible] амжалтатайгаар [illegible] шууд шангаар тэмсэхэ ёһотой. Тиихын тулада бүхы шатануудта — СССР-эй Госпланда болон түбэй экономическа бусад органуудта, министерствэнүүдтэ, албан зургаануудта, мүн нэгэдэлнүүд болон предприятинуудта дээрэ өөһэдынгөө хүдэлмэри ябуулагшадта [illegible]. Энэ хэрэгтэ [illegible] эдэбхигүй [illegible] болохогүй.

[illegible] һайжаруулха [illegible] үйлэдбэриин ашаг [illegible] арга болон [illegible] үшөөл бүхы [illegible] гүйсэд һайнаар [illegible] байна гэжэ болохо харуулна. Нэгэдэлнүүд [illegible] эмхидхэгдэдэг [illegible], хүдэлдэг оньһо [illegible] амжалтатайгаар шэнэ [illegible] үйлэдбэрине [illegible] бодхохо, тусхай хүгжөөхэ ябадал бэелүүлэгдэнэ хэрэгтэй. [illegible] тэдэнэй бүг үйлэдбэриин хоорондо эрхэ [illegible] [illegible] дүй дүршэл [illegible], зохёон [illegible] альна схемэ [illegible] нэгэдэхи табан [illegible] нуудтай таа[illegible] тодор[illegible]. Ургалтада [illegible], урагшаа [illegible] һаалта [illegible] бүхы юумэнүүд зайсуулагдаха, харин ажабайдалда шалгагдаһан эрхим зүйлнүүд үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэхэ ёһотой.

Эгээл ашаг үрэ ехэтэй эмхидхэлэй байгууламжануудые бии болгохо гэһэн хараа шугамаа үргэлжэлүүлхэ зуураа, бидэнэр албан зургаануудай хоорондоо холбоогүй, таһархай байдаг ябадалые зайсуулха, һалбариин болон территориальна хүтэлбэрие бүри нарин һайнаар тааралдуулха, тусхай зорилготой программануудые бэелүүлхэ тушаа хэмжээнүүдые нэтэрүү шангаар бэелүүлхэ ёһотойбди. Баруун Сибириин нефтегазова комплексые нэгэн бүхэли зүйл болгон хүтэлбэрилхэ талаар түрүүшын ээлжээндэ бэелүүлэгдэхэ хэмжээнүүд хараалагдаад, дүүргэгдэжэ байнхай. Һалбаринууд хоорондын болон тусхай бусад программануудые бүрилдүүлэн бэелүүлхэдээ, мүн лэ иимэ замаар ябабал дээрэ ха. Ажахын байгуулалтада Соведүүдэй үүргэ дээшэлүүлхэ тушаа абтадаг хэмжээнүүд ажахые ашаг үрэтэйгээр эрхилхэ, совет хүнүүдэй ажаллаха эрхэ байдал болон ажаһуудалые саашадань һайжаруулха ябадалда һалбариин болон территориальна хүтэлбэрие зүбөөр тааралдуулха хэрэгтэ зорюулагдана. Соведүүдэй гүйсэдхэхы зургаанууд өөһэдынгөө эрхэнүүдые бүрин хэрэглэхэ ёһотой.

Арадай ажахые түсэблэлгэ хадаа хүтэлбэриин үндэһэн шухала зүйл болоно. Түсэблэлгын бүхы хүдэлмэрие шанарай талаар шэнэ хэмжээндэ гаргаха шухала гэһэн эрилтэ ажабайдал табина. Энэ түбхын түрүүндэ Госпланда хабаадана. Госплан хадаа холын хараата, гол шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ анхаралаа хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр хандуулха, һалбаринууд хоорондын болон территориальна тэнсүүлбэринүүдые эгээл һайнаар тодорхойлхо ёһотой. КПСС-эй ЦК болон СССР-эй Министрнүүдэй Совет Госпланай хүдэлмэри һайжаруулха тухай тогтоол һаяхан абаа. Арадай ажахын хоорондоо холбоотой һалбаринууд болон ороной районуудые түсэблэлгэдэ, ехэ экономическа болон социальна асуудалнуудые комплексноор шиидхэхэ зорилгые һайжаруулгада энэ тогтоол хандуулагданхай. Ажалай, материальна, болон финансова ар[illegible]

[illegible] районуудые булюу түргэнөөр хүгжөөхэб гэжэ тодорхойлхо, арадай ажахын тэнсүүлбэринүүдые нарижуулха, научно-техническэ нээлтэнүүд болон ухаалан зохёолгонуудые бэелүүлхэ ябадал түргэдхэхэ талаар түбэй түсэблэлгын зургаанай үүргые дээшэлүүлхэ шухала.

Съездын зохёон хараалһан, ороной социально-экономическа хүгжэлтын хараа шэглэл ойрын сагта табан жэлэй түсэбэй дэлгэрэнгы ба тодорхой даабаринууд болоно, һаяын сагта бэелхэ зэргэтэй. Түсэб дотор хараалагдаһан тоо, баримтанууд манай съездын абаха Гол шэглэлнүүдэй даабаринуудтай хэр һайнаар тааралданаб гэжэ СССР-эй Госплан, министерствэнүүд болон албан зургаанууд, союзна республиканудай Министрнүүдэй Соведүүд энэ хүдэлмэри бэелүүлхэдээ, тон наринаар, заатагүй хинан хараха ёһотой. Энэ эрилтые ажабайдалда шууд бэелүүлхэ гээшэ правительствын зорилго мүн гэжэ бидэ тоолонобди. Тон һайнаар тааруулан тэнсүүрилэгдэһэн, бодото дээрээ дүүргэгдэмээр түсэб партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар саашадаа хэгдэхэ бүхы хүдэлмэриин бата бэхи үндэһэ һууринь болохо ёһотой.

Тэнсүүрилэн тааралдуулга һайжаруулха тухай тусгаар хэлэхэ хэрэгтэй. Арадай ажахын али нэгэн участогуудта үзэгдэдэг тэнсүүри тааралдалай алдагдалга, мүн юумэнэй дуталдалга нилээд ехэ экономическа хохидол ушаруулдаг, ашаг үрэ болон шанарай түлөө тэмсэл хэхэдэ, һаад түбэг татадаг. Түсэбүүдые эрдэм ухаанай талаар улам һайнаар үндэһэлэлгэ, түсэблэлгын программна уг зорилгын болон балансова арганууды, нөөсэнүүдые хэрэглэхэ түрүү нормативуудые бүри үргэнөөр хэрэглэхэ ябадал арадай ажахын тэнсүүри тааралдалые һайжаруулгада туһа болохо ёһотой.

Нэгэдэл болон предприяти бүхэнэй, һалбари бүхэнэй зүгһөө тогтоогдоһон болзорто, шухала ассортиментээрнь продукци бүтээн гаргаха, тэрэниие эльгээхэ түсэбые хэр зэргэ наринаар дүүргэлгэһээ арадай ажахын тэнсүүри тааралдал ехээр дулдыдадаг. Договороор абаһан уялгануудаа бэелүүлхэ талаар предприятинуудай хүдэлмэрие сэгнэхэ ёһо гурим энээндэ туһа болохо ушартай. Түсэбэй, договорой заршам гурим сахиха талаар ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ улам шанга эрилтэ табигдадаг болохо.

Хэдэн зүйлнүүдэй дуталдадаг ябадалые зайсуулха гү, үгышье һаа тэрэниие багаһгахо болгохо үшөө нэгэ ехэ арга боломжо бии юм. Энэ юун бэ гэхэдэ, үйлэдбэриин нөөсэнүүдые зүбөөр хүтэлбэрилэн гаргашалха ябадал болоно. Олон предприятинууд түхеэрэлгэ, түүхэй эд болон материал, илангаяа металл нормоһоо гадуур абажархёод, бусадта дуталдажа байгаашье һаань, тэрэнээ өөһэдтөө дараад байдаг. Иимэ ябадалтай эбсэжэ болохогүй. Материально-техническэ хангалгын дутагдалнууд делегадуудай хэлэһэн үгэнүүдтэ, тэрэшэлэн союзна республиканудай Компартинуудай съезднүүд дээрэ, тоосоото-һунгалтын конференцинүүдтэ, хэблэлдэ үндэһэ баримтатайгаар шүүмжэлэгдэһэн байна. Материальна баялигуудые тааруугаар хубаарилха, тэдэниие бодомжотой зүбөөр ашаглаха хэрэгтэ СССР-эй Госснабай болон тэрэнэй нютагуудтахи зургаануудай үүргэ болон харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Экономическа районуудта байдаг Госснабай баазануудые минии лэ складууд гээшэ гэжэ хаража болохогүй. Тэдэ хадаа материалнуудые бэлдэжэ сортлон илгаха, тиигээд шухала ассортимент болон комплектээрнь тэдэ материалнуудаар хэрэглэгшэдые бушуу түргэнөөр хангажа байха ёһотой.

Экономикые түсэбэй ёһоор хүтэлбэрилхэ ябадал бэхижүүлхэ зуураа табан жэлэй түсэбэй даабаринуудай болон удаан болзорой экономическа нормативуудай үндэһөөр ажахын тоосоо дам саашадань хүгжөөхэ, үнэ сэн бүрилдүүлгэ, кредит үгэхэ, мүнгөөр хангаха хэрэг нарижуулха, экономическа түлхисэ болон урмашуулгануудые бүхы дээрэнь эдэбхитэйгээр ашаглаха шу[illegible]

Энэнэй ашаар научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэлгэдэ, продукци шэнэлэн, шанарыень һайжаруулгада, материальна баялигуудые алмалтатай һайнаар ашаглаха хэрэгтэ тэдэнэй үүргэ дээшэлүүлэгдэхэ, предприятинуудай ажахын тоосооной ябуулгада һайн эрхэ нухэсэл олгогдохо ёһотой.

Продукциин өөрынь үнэ доошолуулха гээшэ шухала асуудалнуудай нэгэн мүн. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлгэдэ, ажахын ажал ябуулга сэгнэлгэдэ энээнэй удха шанарые дахин һэргээхэ хэрэгтэй.

Хүтэлбэриин оньһые улам нарижуулха хэрэг хүтэлбэриин кадрнуудай ажал ябуулгын удха, онол арга болон шэнжэ шанарые тон гүнзэгыгөөр хубилгаха, тэдэнэй сэдьхэл бодолыень шэнэдхэн хубилгаха гэһэн эрилтэ шангаар табина. Мүнөөнэй ажахын хүтэлбэрилэгшэ үйлэдбэриин научно-техническэ үндэһэ һууриие, тэрэнэй эмхидхэл болон экономикые гүнзэгыгөөр мэдэхэ, ажалай үндэр бүтээсын болон продукциин шанарай түлөө тэмсэхэ онол арганууды хэрэглэжэ шадаха, мүн мэргэжэлээ эрхимээр мэдэхынгээ хажуугаар үзэл сурталай, политическэ талаар һайн бэлэдхэлтэй хүнүүдтэй хүдэлмэрилжэ шададаг байха ёһотой. Тэрэ хадаа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн ажалша шадабаритай, саашанхи хүгжэлтын замые хаража шададаг, эршэ зоригтой, нэтэрүү, социалис ёһоной һүбэлгэн ябуулгатай байха зэргэтэй. Партиин хүмүүжүүлһэн, үйлэдбэриин олон мянган хүтэлбэрилэгшэд ажахые эрхим, һайнаар эрхилэлгын үльгэр жэшээ харуулдаг. Владимир Ильич Ленинэй үгөөр хэлэбэл, эдэмнай бодото эмхидхэлшэд, ухаатайшье, ажал хүдэлмэридөө шадамар бэрхэшье хүнүүд юм. Гэхэтэй хамта шадаал һаа бага түсэб абаха, харин баялигуудые ехээр абаха,, мүн зайлашагүй тохёолдохо гэгдэдэг шалтагаануудые шалтаг барин, түсэбөө доошолуулхые аһан шадалаараа оролдодог хүтэлбэрилэгшэд бии байха юм. Иимэ «һүбэлгэн ябуулга» манда хэрэггүй. Даалгагдаһан ажал хэрэгэй болон хүтэлбэриин үрэ дүнгэй түлөө министерство, албан зургаан, нэгэдэлнүүд болон предприятинуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ тухай, өөһэдынгөө нютагай гү, али гансал албан зургаанайнгаа тала харадаг ябадалда эрид шууд эсэргүүсэхэ шухала тухай, дээдын зургаануудай хүтэлбэрилхы заабаринууд болон өөһэдынгөө абаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө хиналта шангадхаха тухай съезд дээрэ зүбөөр хэлэгдэһэн байна.

Арба нэгэдэхи табан жэлэй даалгабаринуудые дүүргэлгэ — эгээл иимэ сэгнэлтээр ажахын кадрнуудай ажал хүдэлмэриин болон политическэ шэнжэ шанарынь, шэнэ ёһоор хүдэлмэрилхэ үйлэдбэрие улам эршэ түгэлдэрөөр хүгжөөхэ, ашаг үрэ болон һайн шанар тээшэ хубилалта бэелүүлхэ шадабаринь сэгнэгдэхэ юм. Манай ажахын хүтэлбэрилэгшэд парти болон арадай найдабарие, нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулха гэжэ бидэ этигэнэбди!

Коллективтэ түшэглэнгүйгөөр, ажал хүдэлмэридөө үнэхөөрөө эзэн ёһоор хандаха ябадал хүмүүжүүлэнгүйгөөр, экономическа болбосоролгүйгөөр, хүн бүхэнэй хүдэлмэриин һайн шанаргүйгөөр социалис ажахые ашаг үрэ ехэтэйгээр эрхилхын аргагүй юм. Энэ хадаа тон эмхитэй байха, ажал хэрэгтээ хайша хэрэгээр хандахагүй, журам эбдэхэгүй гэһэн эрилтэ табина. Хаа хаанагүй журамтай болгохо, муу хүдэлмэрилэгшэдһээ шангаар асууха, гээгдэжэ ябаа участогуудые урагшань дабшуулха гээшэ, нүхэд, үйлэдбэриин аша үрые һайжаруулха нэгэ һайн арга замнай юм.

Хүдэлмэришэд, колхозникууд болон алба хаагшадые үйлэдбэри хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ улам үргэнөөр хабаадуулха, үйлэдбэриин, ажал хүдэлмэриин, ажалшадай һуудал болон амаралтын бүхы асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эгээл олоной эмхи болохо профсоюзай үүргэ дээшэлүүлхэ гээшэ мүнөө үедэ ехэ экономическа ба социальна удха шанартай хэрэг болоно. Мүнөө, табан жэлэй эгээл эхиндэ, социалис мүрысөө улам ехэ далайсатайгаар дэлгэрүүлхэ, [illegible] ашаггүй гаргашануудые [illegible] роохын түлөө, эзэн бусад[illegible] дал болон юумэ үрихэ ябадал[illegible] зайсуулхын түлөө [illegible] арадай хүдэлөө дэлгэр[illegible] шухала. Хүдэлмэриин [illegible] час бүхэн, түүхэй эдэй [illegible] грамм бүхэн, элшэ [illegible] киловатт-час бүхэн, [illegible] тальна һомололгын [illegible] бүхэн манай нииттэ [illegible] тон ехэ үрэтэйгээр [illegible] даха ёһотой. Партийна, [illegible] вет, профсоюзай, комсомолой эмхинүүд, [illegible] КПСС-эй XXVI съездын [illegible] дэлэлдэ мүрысөө дэлгэр[illegible] хэ талаар олдоһон дүй [illegible] шэлдэ анхаралтайгаар [illegible] даха, түрүүшүүлэй түрүү [illegible] нуудые согсолжо, тэдэ[illegible] ень бүгэдын хэрэг бол[illegible] зорилготой. Манай ба[illegible] габьяата хүдэлмэриш[illegible] гиин, колхозно тарялан[illegible] лон арадай интеллиген[illegible] арба нэгэдэхи табан [illegible] шэнэ ехэ амжалтанууд[illegible] туйлаха байһаниинь дам[illegible] гүй!

Нүхэд делегадууд!

Коммунизм байгуулха[illegible] эб найрамдал батадхаха[illegible] вет хүнүүдэй байдал һ[illegible] руулха гэһэн агууехэ [illegible] тэ үнгэрһэн арбан [illegible] жэлнүүд эрхим һайнаар [illegible] рюулагдаа юм. Манай [illegible] нэ, арбан нэгэдэхи табан [illegible] мүн лэ эдэ зорилгону[illegible] хандуулагданхай.

Танай үзэмжэдэ табиг[illegible] һан, «1981 — 1985 он[illegible] та, мүн 1990 он хүрэ[illegible] хи үедэ СССР-эй Эко[illegible] мическа болон социал[illegible] хүгжэлтын гол шэглэл[illegible] дэй» проект бүхы ар[illegible] үндэһэн шухала эрилт[illegible] дые, совет обществын [illegible] бүхы талаар саашадаа [illegible] жэхэ эрилтэнүүдыень [illegible] руулна.

Зохёон байгуулжа ба[illegible] найрамдал — эдэ ажал[illegible] хүн бүхэндэ ойро дүтэ, [illegible] рондоо таһаршагүй холбоо[illegible] той хоёр ойлгосо манай [illegible] сэбүүдэй гол удхые то[illegible] хойлно. Мүнөөнэй өрөө[illegible] хэ уласхоорондын ор[illegible] байдалда, империалис [illegible] хисуудай болон эзэрх[illegible] римхэй хүсэнүүдэй эдэ[illegible] жэ байха үедэнь, Совет[illegible] Союз эб найрамдал са[illegible] хамгаалжа батадхахын, [illegible] хэйн шэнэ дайе зайсу[illegible] хын, совет арадай зо[illegible] байгуулхы амгалан ажал[illegible] найдамтайгаар хангахын [illegible] лада бүхы хэрэгтэй юум[illegible] хэ гэжэ Леонид Ильич Бр[illegible] нев онсолон тэмдэглээ. [illegible] нойнгоо бэеэ хамгаалха [illegible] сэ шадалые бэхижүүлхэ [illegible] рэгтэ бидэнэр саашадаа [illegible] тон ехэ анхарал саг үр[illegible] жэ хандуулжа байхабди [illegible] рэгэй талаар булюу бо[illegible] гэһэн империалис хүс[illegible] дэй һэдэлгэнүүдтэ най[illegible] тайгаар харюусахын [illegible] да манай шэн зоригто [illegible] сэгтэ Хүсэнүүдэй бүхы ш[illegible] ла хэрэгтэй юумээр ха[illegible] даха байһандань һэжэг [illegible] хагүй.

Манай парти болон [illegible] зон хэһэн бүтээһэн ю[illegible] нэйнгээ һүр жабхала[illegible] байһандань омогорхон, [illegible] дүй тээшэ найдамтай[illegible] шэртэнэ.

Урдамнай — коммун[illegible] мын түлөө, эб найрамд[illegible] түлөө эршэмтэй шангаа[illegible] хёохы ажал байна.

Зохёон байгуулхы [illegible] тар ехэ ажал хэхын [illegible] «ушар ёһо һайнаар мэд[illegible] үзэл сурталай талаар [illegible] хэлтэй, шэн габьятай, [illegible] нэтэрүү байха хэрэгтэй» гэжэ агууехэ Ленин хэл[illegible] бэлэй.

Эдэ гайхамшаг шэнжэ [illegible] нарнууд Ленинскэ парт[illegible] агууехэ ажалша, тэмсэ[illegible] байгуулагша совет ар[illegible] бэелэнхэй гэжэ револю[illegible] онно тэмсэлэй, шэнэ об[illegible] ство байгуулгын ба[illegible] габьяата бүхы зам харуу[illegible]

Коммунизмын агууехэ [illegible] сурталаар зоригжуул[illegible] даг, партяар хүтэлбэр[illegible] дэн эмхидхэгдэдэг олон[illegible] тын зохёохы ажал[illegible] КПСС-эй XXVI съезд[illegible] түүхэтэ шиидхэбэринүүд[illegible] жалтатайгаар бэелүүл[illegible] байһанай бата этигэл [illegible]

Парти болон арадай [illegible] һаршагүй нэгэдэл ма[illegible] болтогой!

Совет арад мандан [illegible] тогой!

Советскэ Союзай Ком[illegible] нис партида алдар соло[illegible]

(Нүхэр Н. А. Тихон[illegible] хэлэһэн үгэ зал соо ба[illegible] дай нэрьеэ, удаан [illegible] ташалгаар угтагдаба. Бү[illegible] даа һууриһаа бодоно. [illegible] Коммунис партиин, [illegible] ленинскэ Централь[illegible] тедэй, Совет правительст[illegible] вын хүндэлэлдэ зориул[illegible] даһан үреэлэй үгэнүүд[illegible] тэ «Ура!» зэдэлнэ, «КП[illegible] мандаха болтогой!», [illegible] солоо!», «Коммунис[illegible]

— ТАСС-ай корреспонденциин [illegible]

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Советскэ Союзай Коммунис партиин XXVI съезд». Информационно мэдээсэл. «КПСС-эй XXVI съездын пресс-центртэ». «Ленинэй ба партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ» КПСС-эй XXVI съездые совет залуушуулай болон пионернүүдэй амаршалга.

Хоёрдохи хуудаһанда. КПСС-эй XXVI съездын дневник. «Монгол арадай манай» — КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь А. Бадневай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Республиканай съездэ элидхэлэй» — промышленность, транспорт, хүдөө ажахы хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай амжалта тухай мэдээсэлнүүдэй сүлдүүлбэри.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [illegible]

Редактор Р. Б. ГАРМАЕВ

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли. Н-00373. Заказ 51. Индекс [illegible]